

Operativt program för lokalt ledd utveckling med stöd från
Regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Socialfonden
(ESF) 2014-2020

Innehåll

1	Strategi för det operativa programmets bidrag till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.....	4
1.1	Strategi för det operativa programmets bidrag till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.....	4
1.2	Motivering för fördelning av medel	12
2	Prioriterade områden.....	15
2.1	Beskrivning av prioriterade områden andra än tekniskt stöd	15
2.2	Tekniskt stöd (TA)	30
3	Finansieringsplan	32
3.1	Medel per fond och belopp för resultatreserven.....	32
3.2	Finansiering för det operativa programmets hela programperiod uppdelat per prioriterat område	32
4	Det integrerade tillvägagångssättet vid territoriell utveckling	36
4.1	Lokalt ledd utveckling.....	36
4.2	Hållbar stadsutveckling	36
4.3	Integrerad territoriell investering.....	36
4.4	Bestämmelser för interterritoriella och transnationella åtgärder inom de operativa programmen, där stödmottagarna finns i mer än en medlemsstat	36
4.5	De enligt programmet planerade insatsernas bidrag till makroregionala strategier och havsområdesstrategier, enligt de behov för programområdet som fastställts av medlemsstaten	37
5	Särskilda behov i geografiska områden med störst fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller utestängning	38
6	Särskilda behov i områden med allvarliga och permanenta, naturbetingade eller demografiska nackdelar	39
7	Myndigheter och organ med ansvar för förvaltning, kontroll och revision samt relevanta parter roll	40
7.1	Relevanta myndigheter och organ	40
7.2	De relevanta parternas engagemang.....	40
8	Samordning mellan fonderna EJFLU, EHFF och andra finansieringsinstrument på unionsnivå och nationell nivå samt EIB.....	43
9	Förhandsvillkor	47
9.1	Förhandsvillkor	47
10	Minskning av den administrativa bördan för stödmottagarna	62
11	Horisontella kriterier	64
11.1	Hållbar utveckling	64
11.2	Likabehandling, icke-diskriminering och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	65

11.3	Jämställdhet mellan kvinnor och män	67
12	Separata delar	68
12.1	Relevanta parter som deltar i utarbetandet av programmet.....	69

1 Strategi för det operativa programmets bidrag till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning

1.1 Strategi för det operativa programmets bidrag till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning

1.1.1 Beskrivning av det operativa programmets strategi för att bidra till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning

Insatser inom detta program ska bidra till att uppnå de mål som är satta inom ramen för EU2020. De ska också bidra till att uppnå de fondspecifika och de fondgemensamma målen i partnerskapsöverenskommelsen, social- och regionalfonden.

Detta program för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF) berör tematiskt mål 9, *Främja social inkludering och bekämpa fattigdom och diskriminering* och avser lokalt ledd utveckling.

Lokalt ledd utveckling i ERUF

Lokalt ledd utveckling inom ERUF programmeras i enlighet med förordningen inom tematiskt mål 9 och under investeringsprioritering - *Investera i samband med gemenskapledda lokala utvecklingsstrategier* (artikel 5.9 d, 1301/2013)

Lokalt ledd utveckling i ESF

Lokalt ledd utveckling inom ESF programmeras i enlighet med förordningen inom tematiskt mål 9 och under investeringsprioritering - *Lokalt ledda strategier för lokal utveckling* (artikel 3.1 b vi, 1304/2013).

Utmaningar som kan riktas till mottagare på lokal nivå

Europa 2020

Stategin för Europa 2020 lyfter fram tre prioriteringar som centrala för utveckling och tillväxt i Europa under den kommande sjuårsperioden:

- Smart tillväxt: utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation.

- Hållbar tillväxt: främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi.
- Inkluderande tillväxt (tillväxt för alla): stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Prioriteringarna beskrivs som sammanhängande, där en insats inom ett område får en positiv inverkan på utvecklingen inom ett annat. Som vägvisare anger strategin mål inom fem övergripande områden¹ (se tabell 1).

Sett till hela Sverige är målsättningarna i Europa 2020 relativt nära att nås eller har redan uppnåtts. Utöver det har Sveriges Riksdag beslutat om egna och högre mål för politiken fram till 2020 inom vissa områden. Utsläppen i den icke handlande sektorn ska minska med 40 procent till 2020 jämfört med 1990 års nivå. Minst 50 procent av energianvändningen ska komma från förnybara energikällor och energiintensiteten i BNP ska vara 20 procent lägre 2020 jämfört med 2007.

Alla delar av Sverige kan bidra till att nå dessa mål, dock med regionala och framförallt lokala skillnader. De olika förutsättningarna behöver lokalt bemötas genom att inkludera den lokala befolkningen och använda det lokala engagemanget.

Tabell 1: Sammanställning av målen i Europa 2020 och Sveriges nationella mål. Av tabellen framgår också att det är flera mål som Sverige redan har nått.

	5 Mål	EU-mål 2020	Sverige – mål 2020	Nuläge Sverige
Smart Tillväxt	<i>Sysselsättning</i> Andel av befolkningen i arbete i åldern 20- 64 år	75 %	Väl över 80 %	80 %
	<i>Utbildning</i> Minska andelen elever som lämnar skolan i förtid	10 %	10 %	7,5 %
	Öka avslutad högre utbildning bland 30-34 åringar	40 %	40 - 45 %	47,9 %
Hållbar tillväxt	<i>Energi & klimat</i> Minskade utsläpp av växthusgaser	20 %	40 %	20%
	Andel förnybar energi	20 %	49 %	51 %
	Ökad energieffektivitet	20 %	Minskad energiintensitet 20 %	7,9 %
Inkluderande tillväxt	<i>Social delaktighet</i>	20 miljoner färre fattiga	Minska andelen individer utanför arbetsmarknaden till väl under 14 %	12,7 %

Olika förutsättningar kräver lokala lösningar

De olika förutsättningarna regionalt och lokalt syns t.ex. demografiskt, i näringslivsstrukturen, inkomstsnivåer, arbetslöshet och infrastruktur. Regionalfondsprogrammen och de regionala handlingsplanerna för socialfonds-, landsbygds- samt havs- och fiskeriprogrammet på regional nivå adresserar de utmaningar

¹ Europe 2020 – A strategy for smart, sustainable and inclusive growth, Communication from the Commission, COM(2010)2020, 3/3/2010.

som kommer till följd av de olika förutsättningar som finns i landet. Därmed har programmet för lokalt ledd utveckling möjlighet att stödja utveckling av anpassade lösningar på lokal nivå.

I Sverige går urbaniseringen i en relativ snabb takt. Detta ställer inte bara stora krav på en hållbar stadsutveckling det har också betydelse för de lokala landsbygds- och glesbygdsområdena där kommuner och det civila samhället behöver hantera befolkningsminskningen och anpassa sin infrastruktur och service till ett mindre befolkningsunderlag. Detta har lett till att lokalsamhällen efterfrågar innovativa lösningar, för att dämpa de negativa effekterna och öka attraktiviteten. Denna skillnad mellan stad och land finns såväl i norr som i söder.

Ekonomisk utveckling och lokalt näringsliv

Som ett litet exportberoende land påverkas den nationella ekonomin i hög utsträckning av förändringar i vår omvärld. På grund av det fortsatt osäkra läge som råder på flera av Sveriges exportmarknader förväntas tillväxten för exportföretagen bli svag under de närmaste åren. Till följd av detta har utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden varit svag. I förhållande till historiska noteringar har andelen arbetslösa under en längre tid legat på en relativt hög nivå. Ungdomar och utrikesfödda har särskilt svårt att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.

Även om den ekonomiska utvecklingen har varit relativt fördelaktig i Sverige delar Sverige flera av de utmaningar som övriga Europa står inför. Det finns behov av strukturförändrande insatser för att anta klimat- och miljöutmaningar samtidigt som näringslivets konkurrenskraft behöver stärkas. De utmaningar som Sverige står inför är bland annat de regionala och lokala skillnaderna i ekonomisk utveckling och på arbetsmarknaden. Den politik för tillväxt och sysselsättning som EU lagt fast i Europa 2020 utgör en central del i det arbete som mellan 2014–2020 kommer att bedrivas för hållbar tillväxt och utveckling även på lokal nivå i Sverige.

Att strukturförändringar behövs blir särskilt märkbart i de mikro- och småföretag som inte har egna utvecklingsavdelningar och som behöver stöd och hjälp. Framförallt gäller detta det lokala näringslivet utanför de starka tillväxtområdena som förutom konjunktursvängningar även behöver hantera utmaningar som begränsad tillgång på rätt kompetens, långväga transporter, pensionsavgångar och generationsskiftet. Ofta är också tillgången till investeringskapital mer begränsad ju längre bort företagen ligger från stora utvecklingscentra.

Samarbete och fungerande företagsnätverk har en stor betydelse, inte minst på landsbygden och med den lokala offentliga sektorn som stöd. Eftersom lokalt ledd utveckling och leadermetoden bygger på samverkan mellan bl.a. företag och andra aktörer i samhället bör leadermetoden vara en välkommen möjlighet för näringslivet och det civila samhället att tillsammans hitta lösningar för landsbygden. I slutändan kan detta medföra positiva effekter på arbetsmarknaden och på antalet sysselsatta i landsbygden.

Det privata näringslivet ger många ungdomar den första viktiga erfarenheten av yrkeslivet. De erfarenheter och kunskaper som genereras om ungdomar inom näringslivet bör bättre tas tillvara, särskilt mot bakgrund av att ungdomsarbetslösheten är så hög. Det är också framförallt inom det privata näringslivet som unga kvinnors och unga mäns entreprenörskap har förutsättningar att utvecklas. Näringslivet har viktiga uppgifter när det gäller ungdomars förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och vara delaktiga i samhällsutvecklingen.

Att ta tillvara på lokala förutsättningar är en möjlighet för mikro- och småföretag att konkurrera på en globaliserad marknad. På en del platser har de lokala förutsättningarna erbjudit en grund för kluster och nätverk. För dessa kan lokalt ledd utveckling och det lokala partnerskapet utgöra en plattform för samarbete och erbjuda stöd.

Utmaningar på den lokala arbetsmarknaden

Till följd av den demografiska utvecklingen står Sverige inför långsiktiga utmaningar på arbetsmarknaden. I vissa delar av landet kan kompetens- och arbetskraftsbrist förutses. Flytt- och etableringsmönster där bland annat ungdomars, särskilt unga kvinnors, tenderar att flytta till storstadsregionerna innebär att medelåldern och försörjningsbördan ökar betydligt snabbare utanför storstadsområdena. Samtidigt riskerar utbildningsnivån att sjunka i delar av landet. Lokala och innovativa lösningar kan bidra till att motverka de, för den lokala bygden, negativa effekterna. Därför är det viktigt att de lokala förutsättningarna beaktas och tas till vara när utmaningarna hanteras.

I Sverige deltar kvinnor och män på arbetsmarknaden i nästan samma utsträckning, men sett till yrkeskategorier och sektorer är könsuppdelningen mer tydlig. Könsuppdelningen på den svenska arbetsmarknaden förstärker utmaningarna som följer av den demografiska förändringen, i synnerhet utanför storstäderna. Mot bakgrund av denna utveckling är det viktigt att ta tillvara på den kompetens och den arbetskraft som finns lokalt. Det bidrar till att stärka konkurrenskraften och kompetensen på lokal nivå.

Den långsiktiga utmaningen förstärks av den finansiella krisens effekter. En svag efterfrågan på arbetskraft drabbar särskilt unga, kvinnor och män födda utanför EU och personer med funktionsnedsättningar med påverkad arbetsförmåga. Risken är påtaglig att många personer i dessa grupper hamnar allt längre från arbetsmarknaden och får svårt att komma tillbaka när efterfrågan förändras. Denna efterfråga är starkt beroende av lokala förutsättningar, entreprenörer och kluster.

Ett gemensamt program för lokalt ledd utveckling i programperioden 2014 – 2020

Lokalt ledd utveckling har utvecklats under många års tid inom Leader som en del av landsbygdsprogrammet. Genom leadermetoden samlas lokala representanter från föreningar, företag och kommuner för att tillsammans arbeta med lokal utveckling. Ett lokalt partnerskap, LAG, fattar beslut om vilka projektansökningar som ska prioriteras. Prioriteringen görs utifrån en gemensam lokal utvecklingsstrategi. Inom havs- och fiskeriprogrammet har denna metod funnits i fiskeområdena, så kallade FOG.

Inför programperioden 2014–2020 har Sverige valt att tillämpa lokalt ledd utveckling även inom ERUF och ESF. De sistnämnda fonderna programmeras gemensamt inom detta operativa program.

Funktionella områden och administrativ kapacitet

Både utvärdering av Leader under perioden 2007–2011² och halvtidsutvärderingen av Axel 4 i landsbygdsprogrammet under perioden 2007-2013³ visar på vikten av

---

² genomförandet av Leader 2007-2011. Rapport Jordbruksverket februari 2012, OVR251

³ Axel 4 – utvärdering av Leader. SLU Sveriges lantbruksuniversitet

tillräcklig administrativ kapacitet i varje leaderområde, för ett effektivt genomförande. Detta för att bland annat hantera mobilisering, information, ansökningar, partnerskap (LAG) samt uppföljning och stöd till pågående projekt.

Utvärderingarna visar att många projektägare i Leader är ovana vid projekt- och stödhanteringen men genom den närvaro och kompetens som personalen på leaderkontoren kunnat erbjuda stärktes många projekt. Behovet av ett system som garanterar tillräcklig personal på alla nivåer av programmets genomförande betonas i utvärderingarna

De lokala strategier som bäst bidrar till att uppnå målen inom respektive program och har god administrativ kapacitet ska prioriteras. Områdena bör utformas så att de är funktionella och strukturellt har gemensamma förutsättningar. På detta sätt skapas goda förutsättningar att arbeta enligt leadermetoden och de mervärden som leadermetoden kan åstadkomma jämfört med ett mer toppstyrt genomförande främjas. Europeiska revisionsrätten skriver i sin rapport om Leader⁴ att det är viktigt att frigöra resurser för att arbeta med det strategiska metodarbetet och att de administrativa kostnaderna behöver minska. Avvägning bör därför göras mellan å ena sidan kritisk massa och skalfördelar och å andra sidan områdets lokala förutsättningar, dess identitet och hur pass väl det hänger samman ekonomisk, strukturellt och kulturellt.

Revisionsrättens rapport påpekar också att Leadermetoden i sig ger goda förutsättning för bra resultat för utveckling i ett geografiskt området. Framförallt genom nätverkande, samarbete och den lokala närheten av utvecklingskompetens kan stora mervärden uppnås.

Jordbruksverkets egen utvärdering av Leader i Sverige⁵ visar på goda resultat där bland annat sammanlagt 1600 nya arbetstillfällen har skapats under utvärderingsperioden och att detta även skett i relativt glesa strukturer utanför storstäderna.

Det största mervärdet av leadermetoden är skapandet av lokalt engagemang i de olika projekten där lokala intressenter får inflytande över projektens utformning och genomförande. I genomsnitt har i varje projekt 30 personer aktivt deltagit, initierat och drivit fram utvecklingsprojekt.

Effektivitet i flerfondsstrategier

De lokala utvecklingsstrategierna kan finansieras genom en, två, tre eller fyra fonder beroende på de insatser som planeras i strategin. Genom att samordna flera fonder inom samma strategi kan grupperna arbeta strategiskt över hela området mot målen i alla fonderna. Detta skapar synergieffekter och insatserna kan komplettera varandra samtidigt som administrationen kan bli mer effektiv.

Områdets funktionalitet kan också genereras genom flerfondsstrategier. Så behöver ett leaderområde inte bara bestå av landsbygd med samma förutsättningar utan funktionaliteten kan ligga i samverkan mellan stad och land där olika fonder samverkar.

---

⁴ Europeiska revisionsrättens särskild rapport 5, 2010, Genomförande av leadermodellen för landsbygdsutveckling

⁵ Jordbruksverkets rapport RA13:29, Leader i Sverige 2007-2012.

Sett ur ett effektivitetsperspektiv är det angeläget att, beroende på områdets behov, så många strategier som möjligt inkluderar flera fonder. Fördelarna är:

- En flerfondsstrategi innebär ett större helhetsperspektiv gällande utvecklingsfrågor i ett område. Synergierna kan öka och risken för dubbelinsatser minskar.
- En flerfondsstrategi tydliggör var olika projekt och insatser ska finansieras och göra gränsdragningen enklare och ger också en ökad tydlighet gentemot projektsökanden.
- Ett flerfondsgrepp skapar skalfördelar för de lokala utvecklingsområdena till exempel inom marknadsföring och kommunikation. Även verksamheten kan effektiviseras vilket ger större utväxling på driftsmedlen.
- Leadermetoden och tidigare områden är lokalt kända, exempelvis hos kommunerna, vilket kan ge fördelar och draghjälp i etableringsfasen av ERUF och ESF inom lokalt ledd utveckling.
- Det ger en större tydlighet, tyngd och legitimitet gentemot projektsökanden och andra aktörer då man kan agera som en lokal utvecklingsaktör med en bredare bas inom området.
- En dörr in i utvecklingsfrågor efterfrågas av projektsökanden.
- Andra intressenter och finansiärer har en kontaktväg in.

Samordning mellan ESI-fonderna

Under perioden 2014–2020 kommer Sverige tillämpa lokalt ledd utveckling i alla Europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonder) dvs. landsbygdsfonden (EJFLU), havs- och fiskerifonden (EHFF), ERUF samt ESF. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för alla operativa program som omfattar lokalt ledd utveckling. På så vis garanteras likahantering och en tät samverkan och samordning mellan fonderna möjliggörs. Den fondgemensamma förordningen (1303/2013) är grundläggande för detta arbete. Samordning mellan ESI-fonder och andra instrument beskrivs mer utförligt i avsnitt 8.

En uttalad ambition för programperioden 2014–2020 är att arbetet på ett tydligare sätt ska sträva mot målen i EU 2020-strategin och i EU:s strategi för Östersjöregionen och i ökad grad kopplas till andra nationella och EU-finansierade program och verksamheter.

Programmets utformning och innehåll

Genom flerfondslösningen med alla fyra ESI-fonder kommer de lokala utvecklingsgrupperna att ha möjlighet att utveckla fondintegrerade lokala utvecklingsstrategier som omfattar åtgärder från samtliga fonder. Genom denna möjlighet kan bredare strategier med en helhetssyn utvecklas samtidigt som en större bredd av aktörer kan involveras vid utformandet och genomförandet av strategin. De

lokala utvecklingsgrupperna väljer själva vilka fonder de vill använda för att genomföra sin strategi⁶.

Detta program omfattar lokalt ledd utveckling inom ERUF och ESF. Den strategiska inriktningen för detta program är att bidra till tillväxt på lokal nivå. Programmet ger förutsättningar för de lokala strategierna att fokusera på de lokala behoven som finns i respektive område. Synergieffekter kan uppnås genom att komplettera de insatser som genomförs i social- och regionalfondsprogrammen, landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet samt lokalt ledd utveckling inom dessa. Programmet ska möjliggöra utveckling som styrs av det lokala engagemanget och som kan komplettera det regionala perspektivet. På grund av de lokala strukturerna och beroende på bildandet av lokala utvecklingsområden, så kallade leaderområden, fungerar programmet även regionöverskridande och möjliggör samarbete mellan regioner på lokal nivå.

Detta program erbjuder möjligheter och verktyg för utveckling av lokalt anpassade metoder, som kan användas i det lokala näringslivet och det civila samhället, och kompletterar därmed social- och regionalfondsprogrammen. Detta är ett av tre program som reglerar lokalt ledd utveckling. Lokalt ledd utveckling inom EJFLU och EHFF beskrivs som delar i landsbygdsprogrammet respektive havs- och fiskeriprogrammet. Därför är detta program inte enbart utformat utifrån en interventionslogik inom ERUF och ESF utan ska även ses integrerat med de andra ESI-fondprogrammen. Aktiviteter i detta program ska även kunna avgränsas strategiskt mot aktiviteter i landsbygdsprogrammet samt i havs- och fiskeriprogrammet (se även avsnitt 8). På så sätt får LAG redskap att använda alla fyra ESI-fonder utifrån ett lokalt behov och utifrån strategiska mål och prioriteringar i den lokala utvecklingsstrategin.

Att kunna erbjuda ett forum och stöd för att utveckla lokalt anpassade och innovativa lösningar har varit en central utgångspunkt vid utformning av detta program. Programmet sätter vissa ramar när det gäller den tematiska avgränsningen, men framförallt beskriver programmet en metod för lokal utveckling som kompletterar det regionala utvecklingsarbetet med stöd inom olika tematiska områden men där arbetet anpassas efter de lokala behoven.

Programmet består av två prioriterade områden:

- ERUF: Främja lokal utveckling genom ökat entreprenörskap, särskilt genom att underlätta det ekonomiska nyttjandet av nya idéer och främja skapandet av nya företag.
- ESF: Genom lokala utvecklingsstrategier stärka individers ställning på arbetsmarknaden och bidra till att öka övergångarna till arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden.

Programmet ska medföra mervärden för det lokala tillväxtarbetet, den lokala arbetsmarknaden och det lokala förenings- och näringslivet, samt främja företagande och sysselsättning. Trots att lokalt ledd utveckling programmeras inom detta tematiska mål kan lokalt ledd utveckling bidra till insatser som ligger i investeringsprioriteringar inom andra tematiska mål.

---

⁶ Partnerskapsöverenskommelsen, Sverige, 2014-04-10

Detta program kan, till skillnad från lokalt ledd utveckling finansierad med stöd från landsbygdsprogrammet, finansiera insatser inom tätorter som är större än 20 000 invånare.

Förhandsutvärdering

Förhandsutvärderingen av detta program har gjorts av konsultföretaget Sweco. Slutrapport lämnades den 30 juni 2014. Nedan följer en kort redogörelse för förhandsutvärderarnas främsta kommentarer och hur dessa har hanterats:

- Förhandsutvärderarna konstaterar att mål och indikatorer är på en rimlig nivå men påpekar att det kan vara otillräckligt att ha indikatorer som enbart indikerar antal nya arbetstillfällen och antal personer som deltar i olika insatser. Detta hanteras genom att programmet, de lokala utvecklingsstrategierna och projektens resultat kommer att följas på andra sätt än enbart genom programmets indikatorer. Bland annat kommer i enlighet med EU 1303/1013 art 33 c) mål och indikatorer fastställas för respektive lokal utvecklingsstrategi.
- Utvärderarna anser vidare att de horisontella kriterierna behöver bli tydligare i programmet och pekar på att det är viktigt att de horisontella kriterierna kommer att belysas i de lokala utvecklingsstrategierna. Med anledning av kommentaren har mål för de horisontella kriterierna förtydligats och ett mål har satts för antal kvinnor och män som ska delta i aktiviteter och för de arbetstillfällen som skapas genom insatser i programmet. Därtill kommer de lokala utvecklingsstrategierna ytterligare belysa de horisontella kriterierna. Den förvaltande myndigheten kommer att erbjuda stöd i det arbetet.
- Utvärderarna påpekar också att en struktur för systematisk utvärdering och uppföljning behöver utvecklas och understryker vikten av att den utvärdering som görs håller en jämn kvalitet oavsett vilket leaderområde som berörs. Med anledning av denna kommentar har beskrivningar kring hur uppföljning och utvärdering är tänkt att fungera utvecklats i programmet.
- Utvärderarna kommenterar att det är viktigt att koppla det lokala perspektivet till det regionala samt att det är viktigt att följa det arbete som bedrivs av Jordbruksverket som förvaltande myndighet. I programmet beskrivs att de lokala strategierna som tas fram ska ha koppling till relevanta regionala planer och strategier. Denna koppling ska beskrivas i den lokala utvecklingsstrategin. Kopplingen regional och lokal nivå kommer att utvecklas i genomförandearbetet.

Strategisk miljöbedömning

En strategisk miljöbedömning har genomförts för såväl regionalfondsprogrammen som för landsbygdsprogrammet. För socialfondsprogrammet har en strategisk miljöbedömning inte bedömts nödvändig. Detta program innehåller insatser inom ramen för regionalfondsprogrammen och socialfondsprogrammet. En stor del av insatserna förväntas ske inom det som definieras som landsbygdsområden i landsbygdsprogrammet (i tätorter med upp till 20 000 invånare). De slutsatser som finns i miljöbedömningarna för landsbygdsprogrammet och regionalfondsprogrammet är därför tillämpliga även för insatser som görs inom detta program.

I den strategiska miljöbedömningen av landsbygdsprogrammet görs bedömningen att programmets insatser kommer att medföra betydande positiv miljöpåverkan och att dessa inte bedöms innebära en betydande negativ miljöpåverkan. Bedömningen för regionalfondsprogrammen är att dessa program har en tydlig tillväxtprofil och att det finns ambitioner att bidra till hållbarhet men att den miljömässiga och sociala dimensionen i praktiken får ett lägre genomslag. Skrivningar i regionalfondsprogrammen om de horisontella kriterierna har utifrån den strategiska miljöbedömningen förstärkts för att miljö, jämställdhet och mångfald ska få ett större genomslag. Tillväxtanalys, som förhandsutvärderat regionalfondsprogrammen, menar i sin rapport från den 27 februari 2014 att hållbar tillväxt och horisontella kriterier har beaktats i tillräcklig utsträckning.

1.1.2 Motivering till valet av tematiska mål och motsvarande investeringsprioriteringar som gäller partnerskapsöverenskommelsen, och som bygger på att man fastställt regionala och i tillämpliga fall nationella behov, inklusive sådana behov som fastställts i relevanta landsspecifika rekommendationer, antagna i enlighet med artikel 121.2 i EUF-fördraget, och relevanta rådsrekommendationer, antagna i enlighet med artikel 148.4 i EUF-fördraget, och med hänsyn till förhandsbedömningen

Tabell 2: Motivering för valet av tematiska mål och investeringsprioriteringar.

Valt Tematiskt mål	Vald Investeringsprioritering	Motivering för valet
9. Främja social inkludering och bekämpa fattigdom	ERUF: investera i samband med gemenskapsledda lokala utvecklingsstrategier	För LOKALT LEDD UTVECKLING inom ERUF är investeringsprioriteringen given i förordning
	ESF: lokalt ledda strategier för lokal utveckling.	För LOKALT LEDD UTVECKLING inom ESF är investeringsprioriteringen given i förordning

1.2 Motivering för fördelning av medel

I partnerskapsöverenskommelsen anges att lokalt ledd utveckling sorterar under tematiskt mål 8 och 9 men bidrar till måluppfyllelse inom alla prioriteringar.

Detta nationella program för lokalt ledd utveckling inom ERUF och ESF programmeras under tematiskt mål 9 men kan beröra investeringsprioriteringar inom andra tematiska mål

De lokala utvecklingsgrupperna kommer att ha möjlighet att utveckla fondintegrerade lokala utvecklingsstrategier som omfattar åtgärder från samtliga fonder. De strategier som omfattar flera fonder, så kallade flerfondsstrategier, ska ha en samordnande fond, en så kallad lead fund, som står för strategins driftskostnader (bland annat en verksamhetsledare, administration, mobilisering och liknande). Inom ramen för de lokala utvecklings-

strategierna ges stöd till projekt och företagsstöd. Företagsstöd kan endast ges i form av mikrostödet. Principen är att ett stöd enbart kan finansieras av en fond⁷.

Den svenska regeringen har beslutat att lokalt ledd utveckling för ERUF och ESF under programperioden 2014–2020 ska genomföras i ett separat operativt program. För ERUF har det från fonderna totalt avsatts 8,5 Meuro och för ESF 8,34 Meuro. Fyra procent av respektive fondbudget avsätts för tekniskt stöd. Resterande del avsätts för ett prioriterat område per fond. I denna del ingår även stöd för förberedelser och strategiskrivning (förberedande stöd), samarbetsätgärden och drift (administration och ledning) enligt förordning 1303/2013, artikel 35.1a. Medel från ERUF och ESF till drift är aktuellt främst i de fall där det planeras för och genomförs strategier med enbart ERUF eller ESF eller dessa båda fonder tillsammans i en gemensam strategi. I de flerfondsstrategier där EJLFU ingår kommer i regel EJFLU väljas som lead fund och stå för kostnader för drift.

---

⁷ Partnerskapsöverenskommelsen, Sverige, 2014-04-10.

Tabell 3: Översikt över investeringsstrategin för det operativa programmet.

Prioriterade område	Fond	Unionens stöd , euro	Andel av unionens sammanlagda stöd till det operativa programmet	Tematiskt mål	Investeringsprioriteringar (IP)	Specifika mål för investeringsprioriteringen	Gemensamma och programspecifika resultatindikatorer för vilka ett mål har fastställts
1 Främja lokal utveckling genom ökat entreprenörskap, särskilt genom att underlätta det ekonomiska utnyttjandet av nya idéer och främja skapandet av nya företag.	ERUF	8 504 984	50,48 %	9. Främja social inkludering och bekämpa fattigdom	9.d investera i samband med gemenskapsledda lokala utvecklingsstrategier	Ökat sysselsättning i mikro och småföretag	Antal arbetstillfällen (årsarbetskraft)
2. Främja lokal utveckling genom att stärka individers ställning på arbetsmarknaden och öka övergångarna till arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden	ESF	8 343266	49,52%	9. Främja social inkludering och bekämpa fattigdom	vi) lokalt ledda strategier för lokal utveckling.	Stärkt anställningsbarhet för sysselsatta och kvinnor och män	Antal deltagare i projekt

2 Prioriterade områden

2.1 Beskrivning av prioriterade områden andra än tekniskt stöd

2.1.1 Prioriterat område 1. Främja lokal utveckling genom ökat entreprenörskap, särskilt genom att underlätta det ekonomiska nyttjandet av nya idéer och främja skapandet av nya företag.

2.1.1.1 Investeringsprioritering 9 d: Investera i samband med gemenskapsledda lokala utvecklingsstrategier

2.1.1.2 Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Prioriterat område 1 består enbart av investeringsprioritering 9 d – *Investera i samband med gemenskapsledda lokala utvecklingsstrategier* under tematiskt mål 9 i ERUF.

Stöd inom detta prioriterade område ska användas för projekt och investeringar som har fokus på näringslivsutveckling, entreprenörskap, smart och hållbar tillväxt, samt för insatser som stärker den lokala ekonomins och det lokala näringslivets konkurrenskraft och hållbarhet. Även insatser för utveckling av nya affärsmodeller och social innovation är relevanta i detta insatsområde. Horisontella kriterier som miljö och jämställdhet ska beaktas vid urval av projekt.

Regionalfonden ska främja tillväxt och attraktionskraft på lokal, regional och nationell nivå. För tillväxten på lokal nivå har mindre företag en stor betydelse och därför är det angeläget att stödja de små företagens utveckling för att nå fondens målsättning på ett effektivt sätt. Viktigt är att bidra till goda förutsättningar för de mindre företagen och bidra till att stärka entreprenörskapet. Enskilda företagsstöd är också ett sätt att bidra till utveckling i dessa företag. Växande företag har positiva effekter på produktionen, omsättningen, försäljning, lönsamhet och i förlängningen på antalet anställda på respektive företag. Detta gäller även för enskilda företagare som kan försörja sig på den egna verksamheten och även detta har en positiv effekt på sysselsättningsgraden. Antalet arbetstillfällen, både anställda och företagare, ger därmed en tydlig bild av stödets effekter.

I de flesta leaderområden är det angeläget att kunna stödja företagare och organisationer inom alla branscher och i alla utvecklingsfaser: Från idé/uppfinning till utveckling, investering, saluföring/marknadsföring och export till generationsskifte i företaget. En viktig del i det kan vara exempelvis att etablera och stärka länkar mellan det offentliga, universitet och högskolor samt lokala mikro- och småföretag. Mikro- och småföretag definieras i detta program utifrån EU-lagstiftningen⁸.

---

⁸ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_sv.htm

Det prioriterade området ska komplettera de stöd som ges av de regionala strukturfondprogrammen och på så sätt understödja det regionala utvecklingsarbetet. Detta förutsätter samordning och avstämning av den lokala utvecklingsstrategin i området med relevanta regionala och tematiska utvecklingsstrategier (exempelvis besöksnäringstrategi). Genom samordning med dessa strategier förväntas större effekt och genomslagskraft av sammanhållningspolitiken och starkare band mellan det regionala och det lokala utvecklingsarbetet.

Stöd kan ges såväl till enskilda företag som till projekt. För att beakta de nationella statsstödsreglerna och för att undvika snedvridning av konkurrensen på marknaden utformas det direkta stödet till företag som ett mikrostöd. Projektstödet är av mer förutsättningsskapande karaktär och nyttan av stödet kommer flera aktörer till del.

Specifikt mål: Ökad sysselsättning i mikro- och småföretag samt i organisationer

För att nå målet behövs både etablering av nya företag och utveckling av befintliga företag. Entreprenörskapstraditionen varierar inom Sverige och behöver stärkas ytterligare för att skapa fler nya och växande företag samt att skapa förutsättningar för nya företagare att ta över företag i samband med generationsskiften. Utgångspunkten är att stödja företag som ingår i lokala eller branschvisa samarbeten och som därigenom bidrar till klusterinitiativ och andra initiativ som kan ge lönsamma och konkurrenskraftiga företag och arbetsplatser. Stöd till materiella och immateriella investeringar kan ges till enskilda företag genom mikrostöd. Stödet ska ha direkt påverkan på antalet arbetsplatser och främja entreprenörens sysselsättning och försörjning.

Tabell 4: Programspecifika resultatindikatorer per specifikt mål.

ID	Indikator	Måttenhet	Regionkategori	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
	Antal nya arbetstillfällen	Antal nya arbetstillfällen omräknat till årsarbetskrafter	Mer utvecklade regioner	Utgångsvärdet är antal sysselsatta i småföretag , senast tillgängliga statistik	2014	150	Slutrapport	Löpande

2.1.1.3 Aktiviteter som kan få stöd inom investeringsprioriteringen

Stöden prioriteras av den lokala aktionsgruppen (LAG) i enlighet med den lokala utvecklingsstrategin som ska återspegla utvecklingsbehovet i leaderområdet. Det är de lokala behoven och engagemanget som styr vilken typ av projekt och vilka projektidéer som lämnas in för bedömning. Dessutom har LAG möjlighet att konkretisera relevanta exempel på aktiviteter som nämns nedan utifrån exempelvis målgrupper, prioriterade geografiska områden inom den lokala utvecklingsstrategin eller horisontella kriterier.

Stöd från denna investeringsprioritering omfattar⁹:

- Förberedande stöd (för att ta fram strategier).
- Genomförande av insatser inom den lokalt ledda utvecklingsstrategin.
- Förberedelser och genomförande av samarbetsverksamhet med projekt i andra leaderområden.
- Löpande administrativa kostnader.

Exempel på aktiviteter som kan stödjas inom projekten är sådant som:

- Främjar, etablerar och investerar i nya företag.
- Stödjer blivande företagare i startskedet.
- Stödjer bildande och vidareutveckling av lokala nätverk och kluster inom olika branscher och det lokala näringslivet.
- Ökar företagens konkurrenskraft
- Verkar för jämställdhetsintegrering
- Stödjer företagarens utveckling genom materiella och immateriella investeringar.
- Leder till att nya produkter kan komma ut på marknaden.

Huvudsakliga målgrupper

---

⁹ I linje med artikel 35 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Huvudsakliga målgrupper befinner sig inom det lokala utvecklingsområdet och är exempelvis mikroföretag och småföretag, potentiella entreprenörer, företagsfrämjande organisationer, samhällsorganisationer (som föreningar) och kommuner.

Urval av geografiska områden

Leaderområden väljs ut av en urvalskommitté utifrån den lokala utvecklingsstrategin¹⁰ som bifogas i ansökan om att bilda leaderområde. Leaderområden kan bildas i hela programområdet (Sverige). Stöd från detta program är bara möjligt om det har en direkt nytta för området och bidrar till att uppfylla målen i den lokala utvecklingsstrategin.

Urvalet sker med hjälp av utvärderingar och urvalskriterier. Samtliga lokala utvecklingsstrategier ska bidra till att nå målen i detta program. Bedömningen av de lokala utvecklingsstrategierna görs av en oberoende expertgrupp och av urvalskommittén

Det är möjligt att inom ett leaderområde och inom en lokal utvecklingsstrategi fokusera insatser från programmet så att dessa koncentreras på geografiska områden som har ett särskilt stort behov. Insatser är möjliga i alla typer av områden såväl glesa som befolkningstäta (insatskategorier dimension 3).

Stödmottagare

Exempel på stödmottagare är företag, kommuner, föreningar, organisationer samt offentliga aktörer som är verksamma i det aktuella området.

Horisontella kriterier

Horisontella kriterier som miljöhänsyn, icke-diskriminering och jämställdhet ska beaktas vid urval av projekt.

Entreprenörskapsstödande insatser samt stöd för att starta nya och utveckla befintliga företag bör utformas på ett sätt som gör företagandet mer hållbart, resurseffektivt, energisnålt, jämställt och jämlikt. Utrikesföddas företagande är en viktig del för att främja ökad mångfald i företagandet och förbättrade utvecklingsmöjligheter i leaderområdena. För en positiv utveckling av såväl jämställdhet som mångfald är det viktigt att stötta etableringar av företag och entreprenörskapsviljan som även stärker näringslivsstrukturen i en icke-segregerande riktning. Läs också om horisontella kriterier i kapitel 11.

2.1.1.4 Vägledande principer för urval av insatser

Insatser, det vill säga projekt- och företagsstöd, prioriteras och väljs ut av LAG. LAG etablerar själva en urvalsprocess och urvalskriterier som gäller i respektive utvecklingsstrategi och som ska utformas efter lokala förutsättningar och enligt de krav som formuleras i den gemensamma förordningen¹¹. Alla principer behöver inte uppfyllas i varje projektansökan, men en koppling till den lokala utvecklingsstrategins mål måste säkerställas.

---

¹⁰ 1303/2013

¹¹ 1303/2013

Följande är exempel på sådana specifika principer:

- Insatsen är innovativ och metodutvecklande.
- I urvalet av insatsen beaktas de horisontella kriterierna utifrån dess möjligheter att generera smart och hållbar tillväxt i respektive insats.
- Insatsen har en förankring hos näringslivet.
- Insatsen bidrar till EUs strategi för Östersjöregionen.
- Insatsen har en tydlig positiv effekt på näringslivets förutsättningar och konkurrenskraft.
- Insatsen främjar entreprenörskap och stimulerar bildande av nya företag.
- Insatsen tar tillvara kunskaper och erfarenheter från tidigare projekt.
- Insatsen fortsätter och generera mervärden även efter att insatsens finansiering avslutas.
- Insatsen har flera deltagande organisationer (och/eller finansiärer).
- Insatsen har organisatorisk kapacitet, erfarenhet hos projektägaren och förankring hos samarbetspartners.
- Insatsen stimulerar att starta och/eller överta företag.
- Insatsen främjar samverkan och förbättrar företagsklimatet.

2.1.1.5 Aktivitetsindikatorer

Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer.

ID	Indikator	Måttenhet	Fond	Region-kategori	Målvärde (2023)			Uppgiftskälla	Rapporterings-frekvens
					M	W	T		
	Företag som får bidrag	Företag	ERUF	Mer utvecklade regioner			600	Förvaltande myndighets databas	Löpande
	Organisationer som får stöd	Organisationer	ERUF	Mer utvecklade regioner			200	Förvaltande myndighets databas	Löpande
	Antal nya arbetstillfällen	Antal nya arbetstillfällen omräknat till årsarbetskrafter	ERUF	Mer utvecklade regioner	7 5	7 5	150	Förvaltande myndighets databas	Löpande

2.1.2 Prioriterat område 2. Genom lokala utvecklingsstrategier stärka individers ställning på arbetsmarknaden och bidra till att öka övergångarna till arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden

2.1.2.1 Investeringsprioritering: Lokalt ledda strategier för lokal utveckling

2.1.2.2 Specifikt mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Prioriterat område 2 omfattar investeringsprioriteringen *Lokalt ledda strategier för lokal utveckling* under tematiskt mål 9 *Främja delaktighet och bekämpa fattigdom och diskriminering i socialfonden*.

Lokalt ledd utveckling inom ESF omfattar i första hand insatser för kompetensförsörjning och ökade övergångar till arbete, vilka knyter an till det tematiska målet 9 "Främja social delaktighet och bekämpa fattigdom och diskriminering". Insatser ska bidra till att stärka individers ställning inom det lokala utvecklingsområdet och komplettera ordinarie samt regionalt prioriterade kompetens- och arbetsmarknadsinsatser. Insatser kan ha en koppling till eller förstärka insatser som finansieras av andra fonder inom den lokala utvecklingsstrategin. De kan också genomföras som separata insatser för att främja anställningsbarhet och tillgång till den lokala arbetsmarknaden. Projekt inom detta program förväntas bli mindre till sin omfattning än projekt inom det nationella socialfondsprogrammet. Detta öppnar för nya stödsökande som lokala föreningar och företag som inte tidigare haft möjlighet att driva socialfondsprojekt. På så sätt kompletterar insatserna i detta program de insatser som ligger utanför den lokalt ledda utvecklingsstrategin.

Insatserna kan bidra till hållbar sysselsättning och hållbar tillväxt genom kompetensutveckling som utgår från verksamhetens krav och den lokala arbetsmarknadens behov. Satsningarna ska bidra till att deltagande personers ställning på arbetsmarknaden stärks samt till att tillgodose den lokala arbetsmarknadens behov av arbetskraft och kompetens. Även företagarens kompetens kan behöva stärkas för att bredda dennes rekryteringsbas, i synnerhet vad gäller unga samt kvinnor och män med utländsk bakgrund. Insatserna kan också syfta till att utveckla och använda metoder och former för samverkan som stärker kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Enskilda individers ställning på arbetsmarknaden, jämställdhet samt kompetensbehov ur ett lokalt perspektiv bör beaktas vid prioritering av insatser.

Insatserna kan också bidra till utveckling och användning av metoder som syftar till att personer som står långt från arbetsmarknaden utvecklas och kommer i arbete eller närmare arbetsmarknaden. Grupper av personer som generellt har lägre möjlighet till anställning i det lokala området kan få ta del av insatser som syftar till utveckling av metoder för att öka denna möjlighet. Insatsernas inriktning är beroende av vilka branscher som är relevanta i utvecklingsområdet och vilken kompetens som är utgångspunkten för insatserna. Målgrupp för insatserna kan då exempelvis vara kvinnor, ungdomar eller nyanlända. Att öka övergångarna till arbetsmarknaden och till kompetensutveckling för personer med funktionsnedsättning kan vara ett annat viktigt mål i en lokal utvecklingsstrategi.

Vid prioritering mellan insatser ska de som står långt från arbetsmarknaden i det lokala området, de horisontella kriterierna samt utveckling av metoder ur ett lokalt perspektiv beaktas.

Specifikt mål: Stärkt ställning på arbetsmarknaden för sysselsatta och ökad anställningsbarhet för arbetslösa kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden

Det övergripande målet är att få så många människor som möjligt att delta i aktiviteter för att utvecklas och därigenom komma närmare arbetsmarknaden eller stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Detta i sin tur leder till en större möjlighet till ekonomisk självständighet. Antal deltagare i aktiviteter är därför en central indikator att mäta. Målsättningen är också kopplad till regeringens mål om ekonomisk jämställdhet. Enligt formuleringen i regeringens jämställdhetspolitik ska ”Kvinnor och män (...) ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut”¹². Eftersom jämställdhet, som andra horisontella kriterier, är obligatoriska urvalskriterier kan en effekt på detta mål förväntas.

---

¹² <http://www.regeringen.se/sb/d/16278>

Tabell 5: Programspecifika resultatindikatorer per specifikt mål.

ID	Indikator	Måttenhet	Regionkategori	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
	Deltagare i projekt	Antal	Mer utvecklade regioner	0	2014	3 000	Förvaltande myndighets databas	En gång per år.

2.1.2.3 Aktiviteter som kan få stöd inom investeringsprioriteringen

Stöden prioriteras av den lokala aktionsgruppen (LAG) i enlighet med den lokala utvecklingsstrategin som ska återspegla utvecklingsbehovet i leaderområdet. Det är de lokala behoven och engagemanget som styr vilken typ av projekt och vilka projektidéer som kan lämnas in för bedömning. Dessutom har LAG möjlighet att konkretisera relevanta exempel på aktiviteter som nämns nedan utifrån exempelvis målgrupper, prioriterade geografiska områden inom den lokala utvecklingsstrategin eller horisontella kriterier.

Stöd från denna investeringsprioritering omfattar¹³:

- Förberedande stöd (för att ta fram strategier).
- Genomförande av insatser inom den lokalt ledda utvecklingsstrategin.
- Förberedelser och genomförande av samarbetsverksamhet med projekt i andra leaderområden.
- Löpande administrativa kostnader.

Exempel på aktiviteter som kan stödjas är sådana som:

- Analyserar den lokala arbetsmarknadens behov av kompetens.
- Utvecklar information om den lokala arbetsmarknaden till elever i årskurs nio inför val av gymnasieutbildning.
- Bildar och vidareutvecklar lokala nätverk och kluster som bidrar till exempelvis rekrytering av långtidsarbetslösa.
- Utvecklar samverkan mellan skola och arbetsliv (lokala programråd)
- Utvecklar lokal kompetens om hur lärlingsutbildning och yrkesintroduktionsanställningar kan bidra till att lokala företags konkurrenskraft höjs och samtidigt tryggar den framtida kompetensförsörjningen.
- Utvecklar systemen för rekrytering, kompetensförsörjning och matchning.
- Utvecklar och genomför aktiviteter i syfte att höja den lokala yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft.

---

¹³ I linje med artikel 35 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

- Verkar för jämställdhetsintegrering i befintliga företagsnätverk, i det civila samhället och i offentliga organisationer.
- Främjar kompetensutveckling
- Stimulerar regionalt samarbete som syftar till att genom utbildning trygga den framtida lokala kompetensförsörjningen.
- Ökar företagarens kompetens så att denne ska kunna anställa fler unga och människor med utländsk bakgrund, samt ökar jämställdheten på arbetsplatsen och bland de anställda.
- Utbildar arbetsplatsernas handledare.
- Ökar delaktighet och inflytande av underrepresenterade grupper som exempelvis unga, kvinnor, män, människor med utländsk bakgrund eller funktionsnedsättning, vilket i sin tur leder till utveckling och en bättre ställning på arbetsmarknaden.
- Ökar integration och jämställdhet i föreningsliv, utvecklingsgrupper och hos andra aktörer i det civila samhället, i synnerhet om det ökar individens möjligheter på arbetsmarknaden.
- Ökar acceptans för och kunskap om, integration och jämställdhet i samhället och på arbetsmarknaden.

Huvudsakliga målgrupper

Målgruppen för insatser för kompetensutveckling är alla sysselsatta, såväl företagare som anställda, oavsett anställningsform och tidslängd för anställningen. Därmed inkluderas även personer med gymnasial lärlingsanställning och personer med yrkesintroduktionsanställning. Insatserna riktar sig till sysselsatta inom såväl privat och offentlig som ideell sektor. Målgruppsdefinitionen är bred i syfte att möta behov av kompetensutveckling i alla typer av verksamheter. Givet programmets syfte, att bidra till ökad tillväxt och sysselsättning på den lokala arbetsmarknaden, är kompetensutveckling för sysselsatta i små och medelstora företag särskilt betydelsefullt. Dessutom kan kompetensutvecklingsinsatser genomföras för personer som ingår i nedan angiven målgrupp.

Målgruppen för insatser för att öka övergången till arbete för de som står långt från arbetsmarknaden är unga (15-24 år), långtidsarbetslösa (mer än 12 månader), personer som är eller har varit långtidssjukskrivna och har behov av stöd för återgång i arbete, har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt nyanlända invandrare. Dessutom kan insatser omfatta personer verksamma inom den privata, offentliga och ideella sektorn vilka inom sina respektive verksamheter bidrar till att stärka övergången till arbete för personer i målgruppen.

Inom målgruppen ryms även ungdomar i eller på väg in i utbildning som genom insatser med stöd av socialfonden kan få en snabbare övergång från skola till arbete.

Urval av geografiska områden

Leaderområden väljs ut av en urvalskommitté och baseras på en lokal utvecklingsstrategi (LUS)¹⁴. Leaderområden kan bildas i hela programområdet (Sverige). Stöd från detta program är möjligt om det har en direkt nytta för området och en positiv effekt på uppfyllelse av den lokala utvecklingsstrategins mål.

Urvalet sker med hjälp av utvärderingar och urvalskriterier. Samtliga lokala utvecklingsstrategier ska bidra till att nå målen i detta program. Bedömningen av de lokala utvecklingsstrategierna görs av en oberoende expertgrupp och av urvalskommittén.

Det är möjligt att inom ett leaderområde och inom en lokal utvecklingsstrategi fokusera insatser från detta program så att insatserna koncentreras på geografiska områden som har ett särskilt stort behov. Insatser är möjliga i alla typer av områden såväl glesa som befolkningstäta (insatskategorier dimension 3).

Stödmottagare

Exempel på stödmottagare är företag, kommuner, skolor, föreningar och organisationer, samt offentliga aktörer som är verksamma lokalt i det aktuella området.

Horisontella kriterier

LAG ska beakta de horisontella kriterier vid urval av projekt.

Horisontella kriterier beskrivs närmare i kapitel 11.

2.1.2.4 Vägledande principer för urval av insatser

Insatser, dvs. projekt, prioriteras och väljs ut av LAG. LAG etablerar själva en urvalsprocess och urvalskriterier som gäller i respektive utvecklingsstrategi och som ska utformas efter lokala förutsättning och enligt de krav som formuleras i den gemensamma förordningen¹⁵. Utöver de krav som finns i denna förordning kommer det att finnas lokala kriterier och principer för urval av insatser. Alla principer behöver inte uppfyllas i varje projektansökan, men en koppling till strategins mål måste säkerställas.

Följande är exempel på sådana specifika principer:

- Insatsen är innovativ och utvecklar metoder.
- Insatsen har en förankring hos näringslivet.
- Insatsen främjar samverkan mellan skola och arbetsliv.
- Insatsen har en tydlig effekt på individers förutsättningar och ställning på arbetsmarknaden.
- Insatsen främjar entreprenörskap.

---

¹⁴ EU-förordning 1303/2013

¹⁵ EU-förordning 1303/2013

- Insatsen tar tillvara kunskaper och erfarenheter från tidigare projekt
- Insatsen fortsätter och genererar mervärden även efter att dess finansiering avslutas.
- Insatsen har flera deltagande organisationer (eller finansiärer).
- Insatsen underlättar ungdomars etablering på arbetsmarknaden.
- Organisatorisk kapacitet, erfarenhet hos projektägaren och förankring hos samarbetspartners.

2.1.2.5 Aktivitetsindikatorer

Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer.

ID	Indikator	Måttenhet	Fond	Region-kategori	Målvärde (2023)			Uppgiftskälla	Rapporterings-frekvens
					M	W	T		
	Antal företag som får stöd	Företag	ESF	Mer utvecklade regioner			200	Förvaltande myndighets databas	Löpande
	Antal organisationer som får stöd	Organisationer	ESF	Mer utvecklade regioner			200	Förvaltande myndighets databas	Löpande
	Antal deltagare i projekt	Deltagare	ESF	Mer utvecklade regioner	1 5 0 0	1 5 0 0	3000	Förvaltande myndighets databas	Löpande

2.1.3 Resultatram

Resultatramverket för de prioriterade områdena.

Prioriterat område	Fond	Regionkategori	Indikator	Måttenhet	Delmål för 2018	Slutligt mål (2023)		
						M	K	T
1	ERUF	Mer utvecklade regioner	Antal nya arbets-tillfällen (i årsarbetskrafter)	Antal	15			150
1	ERUF	Mer utvecklade regioner	Utgifter	Procent	10			100
2	ESF	Mer utvecklade regioner	Deltagare i projekt	Antal	300			3000
2	ESF	Mer utvecklade regioner	Utgifter	Procent	10			100

För resultatramverket kommer aktivitetsindikatorer att användas och dessa kommer att kompletteras med en finansiell indikator per prioriterat område. Aktivitetsindikatorerna kan härledas till programmets genomförande och är möjliga att mäta kontinuerligt under programmets genomförande. Resultatindikatorer och viktiga genomförandesteg (key implementation steps) kommer inte att användas.

De metoder och kriterier som har använts för att välja ut relevanta aktivitetsindikatorer följer de riktlinjer som kommissionen angivit. Beräkningarna av ett rimligt värde för delmålet för 2018 för varje utvald aktivitetsindikator har grundats på erfarenheter från Leader (landsbygdsprogrammet) i föregående programperioder. En startsträcka kommer att finnas för LAG att skriva strategin, att få strategin godkänd och att komma igång med mobilisering tills insatser kan starta och till sist slutredovisas. Detta påverka målvärdena för 2018. Målet är att godkänna de lokala utvecklingsstrategierna fram till halvårskiftet 2015. Först efter det kommer konkreta insatser beviljas och starta.

Det har endast valts ut en indikator per prioriterat område till resultatramverket. Motivet till detta är att de lokala utvecklingsstrategierna själva definierar ytterligare mål och indikatorer som är olika för varje strategi och baseras på lokala förutsättningar och behov i området. De valda indikatorerna är en gemensam nämnare för att sammanfatta de möjliga insatserna som genomförs lokalt.

2.1.4 Insatskategorier

Dimension 1: Prioriterat område		
Fond:	Europeiska regionala utvecklingsfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
1	097	8 164 785
Dimension 1: Prioriterat område		
Fond:	Europeiska socialfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
2	114	8 009 535

Dimension 2: Finansieringsform		
Fond:	Europeiska regionala utvecklingsfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
1	1	8 164 785

Dimension 2: Finansieringsform		
Fond:	Europeiska socialfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
2	1	8 009 535

Dimension 3: Typ av område		
Fond:	Europeiska regionala utvecklingsfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
1	001	816479
	002	3 265914
	003	4 082 392

Dimension 3: Typ av område		
Fond:	Europeiska socialfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
2	001	800954
	002	3203814
	003	4004767

2.2 Tekniskt stöd (TA)

2.2.1 Specifika mål och förväntade resultat

Programmet ska genomföras ändamålsenligt, rättssäkert och effektivt samt bidra till lokal utveckling genom de prioriteringar som görs i de lokala utvecklingsstrategierna.

2.2.2 Beskrivning av stödbara aktiviteter och deras förväntade bidrag till de specifika målen

Tekniskt stöd kan lämnas för att programmet skall kunna genomföras på ett effektivt och säkert sätt och för att informera om och stimulera ett brett deltagande i programmet. Tekniskt stöd kan finansiera en rad aktiviteter, däribland förberedelser, förvaltning, övervakning, utvärdering, information och kontroller.

För förvaltande och attesterande myndighet kan följande kostnader medfinansieras av tekniskt stöd; förberedelser, genomförande, förvaltning, kontroller, informationsinsatser, seminarier, datasystem och utvärderingar.

Kostnader för att förbereda och genomföra övervakningskommitténs möten kan finansieras av tekniskt stöd.

2.2.3 Aktivitetsindikatorer som förväntas bidra till resultatet, per prioriterat område

Aktivitetsindikatorer per prioriterat område

ID	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023) ²⁶			Uppgiftskälla
			M	K	T	
	Utbetalade medel av programmets totala budget	Procent			100%	Förvaltande myndighets datasystem
	Externa utvärderingar har genomförts under programperiod	Antal			1 st	Förvaltande myndighet

2.2.4 Insatskategori

Insatskategorier för innehållet i det prioriterade området, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär fördelning av unionens medel.

Dimension 1: Prioriterat område		
Fond:	Europeiska regionala utvecklingsfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
TA	121 (preparation, implementation, monitoring, inspection)	Totalt TA från ERUF är 340 199 €

TA	122 (evaluation and studies)	
TA	123 (information and communication)	

Dimension 1: Prioriterat område		
Fond:	Europeiska socialfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
TA	121 (preparation, implementation, monitoring, inspection)	Totalt TA från ESF är 333 731 €
TA	122 (evaluation and studies)	
TA	123 (information and communication)	

Dimension 2: Finansieringsform		
Fond:	Europeiska regionala utvecklingsfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
TA	01	340 199

Dimension 2: Finansieringsform		
Fond:	Europeiska socialfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
TA	01	333 731

Dimension 3: Typ av område		
Fond:	Europeiska regionala utvecklingsfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
Tekniskt stöd	01	34 020
	02	136 080
	03	170 099

Dimension 3: Typ av område		
Fond:	Europeiska socialfonden	
Regionkategori:	Mer utvecklade regioner	
Prioriterat område	Kod	Belopp
Tekniskt stöd	01	33 373
	02	133 492
	03	166 866

3 Finansieringsplan

3.1 Medel per fond och belopp för resultatreserven

Denna tabell har samma årliga fördelning som framgår av bilaga IV i förordning 1303/2013.

Fond	Region-kategori	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Totalt	
		Ordinarie stöd	Resultat-reserv	Ordinarie stöd	Resultat-reserv	Ordinarie stöd	Resultat-reserv	Ordinarie stöd	Resultat-reserv	Ordinarie stöd	Resultat-reserv	Ordinarie stöd	Resultat-reserv	Ordinarie stöd	Resultat-reserv	Ordinarie stöd	Resultat-reserv
ERUF	I mer utvecklade regioner	1054586	67314	1071722	68408	1086867	69374	1098664	70128	1110291	70870	1121525	71587	1131243	72207	7674898	489887
ESF	I mer utvecklade regioner	1034533	66034	1051344	67107	1066200	68055	1077774	68794	1089179	69522	1100200	70226	1109733	70834	7528963	480572

3.2 Finansiering för det operativa programmens hela programperiod uppdelat per prioriterat område

Tabell 6: Finansieringsplan för det operativa programmet.

Prioriterat område	Fond	Region-kategori	Grund för beräkning av unionens stöd	Unionens stöd (a)	Nationell med-finansiering (b)=(c)+(d)	Preliminär uppdelning av nationell medfinansiering		Total finansiering (e)=(a)+(b)	Med-finansieringsgrad (f)=(a)/(e)	Huvudallokering (total finansiering minus resultatreserv)		Resultatreserv		Resultatreserv som andel av totalt EU-stöd (l)=(j)/(a)*100
						Nationell offentlig medfinansiering (c)	Nationell privat medfinansiering (d)			EU-stöd (h)=(a)-(j)	Nationell med-finansiering (i)=(b)-(k)	EU-stöd (j)	Nationell med-finansiering (k)=(b)*((j)/(a))	
I. Främja lokal utveckling genom ökat entreprenörskap, särskilt genom att	ERUF	Mer utvecklade regioner	Totalt stödberättigande kostnader	8 164 785	8 164 785	8 164 785	0	16 329 569	50%	7 674 898	7 674 898	489 887	489 887	6%

underlätta det ekonomiska utnyttjandet av nya idéer och främja skapandet av nya företag.														
2. Främja lokal utveckling genom att stärka individers ställning på arbetsmarknaden och öka övergångarna till arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden	ESF	Mer utvecklade regioner	Totalt stödberättigande kostnader	8 009 535	8 009 535	8 009 535		16 019 070	50%	7 528 963	7 528 963	480 572	480 572	6%
6. Tekniskt stöd	ERUF	Mer utvecklade regioner	Totalt stödberättigande kostnader	340 199	340 199	340 199	0	680 398	50%	340 199	340 199	0	0	0%
Tekniskt stöd	ESF	Mer utvecklade regioner	Totalt stödberättigande kostnader	333 731	333 731	333 731	0	667 462	50%	333 731	333 731	0	0	
Summa Teknisk stöd				673 930	673 930	673 930	0	1 347 860	50%	673 930	673 930	0	0	
Summa	ERUF	Mer utvecklade regioner	Totalt stödberättigande kostnader	8 504 984	8 504 984	8 504 984	0	17 009 968	50%	8 015 097	8 015 097	489 887	489 887	6%
Summa	ESF	Mer utvecklade regioner	Totalt stödberättigande kostnader	8 343 266	8 343 266	8 343 266	0	16 686 532	50%	7 862 694	7 862 694	480 572	480 572	
Summa	ERUF + ESF	Mer utvecklade regioner	Totalt stödberättigande kostnader	16 848 250	16 848 250	16 848 250	0	33 696 500	50%	15 877 791	15 877 791	970 459	970 459	

Tabell 7: Uppdelning av finansieringsplanen per prioriterat område, fond, regionkategori och tematiskt mål.

Prioriterat område	Fond	Regionkategori	Tematiskt mål	Unionens stöd	Nationell medfinansiering	Total finansiering
1 Främja lokal utveckling genom ökat entreprenörskap, särskilt genom att underlätta det ekonomiska utnyttjandet av nyaidéer och främja skapandet av nya företag.	ERUF	Mer utvecklade regioner	Främja social inkludering och bekämpa fattigdom	8 164 785	8 164 785	16329569
2. Främja lokal utveckling genom att stärka individers ställning på arbetsmarknaden och öka övergångarna till arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden	ESF	Mer utvecklade regioner	Främja social inkludering och bekämpa fattigdom	8 009 535	8 009 535	16 019 070
Tekniskt stöd	ERUF	Mer utvecklade regioner	Tekniskt stöd	340 199	340199	680 398
Tekniskt stöd	ESF	Mer utvecklade regioner	Tekniskt stöd	333 731	333 731	667 462
Summa				16 848 250	16 854984	33 696 500

Tabell 8: Preliminärt stödbelopp som ska användas för mål om klimatförändringar.

Inte tillämbart för det valda prioriterade området enligt insatskategorierna.

4 Det integrerade tillvägagångssättet vid territoriell utveckling

4.1 Lokalt ledd utveckling

Detta program innehåller enbart insatser inom lokalt ledd utveckling.

4.2 Hållbar stadsutveckling

Hållbar stadsutveckling är inte aktuellt i detta program. Synergier mellan satsningar på hållbar stadsutveckling i de regionala strukturfondsprogrammen och projekt inom andra sakområden inom ramen för lokalt ledd utveckling kan dock skapas. Därför kan aktörer som verkar inom hållbar stadsutveckling i vissa lokala utvecklingsområden vara viktiga samarbetspartners i genomförandet av detta program. Ömsesidig lärande av varandras erfarenheter ger mervärde för programgenomförandet. Se även kapitel 8.

4.3 Integrerad territoriell investering

Inte aktuellt i detta program.

4.4 Bestämmelser för interterritoriella och transnationella åtgärder inom de operativa programmen, där stödmottagarna finns i mer än en medlemsstat

Interterritoriellt (inom Sverige) och transnationellt samarbete kommer att tillämpas inom programmet, inom både ERUF och ESF. Sådant samarbete blir även möjligt med leaderområden i EJFLU och i EHFF.

Den lokala utvecklingsgruppen (LAG) kan välja att integrera samarbetsåtgärden i den lokala utvecklingsstrategin i en eller flera av de fonder som omfattas av strategin.

Även om lokalt ledd utveckling delvis utgår från en territoriell avgränsning sträcker sig många utmaningar över leaderområdenas gränser. Samarbete över gränser bedöms vara ett effektivt sätt att möta gränsöverskridande problem och för att öka utvecklingspotentialen i olika områden. Även i EU2020-strategin lyfts samarbete fram som medel för att nå smart, hållbar och inkluderande tillväxt. Samarbete kan användas som verktyg för innovation och överföring av idéer och kan förstärka genomförandet och resultatet av den lokala utvecklingsstrategin. Detta gäller även för internationella samarbeten där erfarenheter och exempel kan tas tillvara och ger nya idéer och initiativ för utveckling i området. Samarbete kan också ge mervärden, till exempel i form av kunskapsöverföring. Även stad-land-perspektivet bör beaktas då samarbete mellan dessa kan skapa mervärden för områden med olika slags förutsättningar.

Insatser ska genomföras inom ramen för ESI-fondernas regelverk och kommissionens riktlinjer för samarbete. Samarbeten med lokala partnerskap utanför EU (i tredjeländer) samt med andra lokala offentlig-privata partnerskap är möjliga¹⁶.

4.5 De enligt programmet planerade insatsernas bidrag till makroregionala strategier och havsområdesstrategier, enligt de behov för programområdet som fastställts av medlemsstaten

Många av de utmaningar som Sverige och EU står inför är gränsöverskridande till sin natur. I EU2020-strategin betonas vikten av ett närmare samarbete mellan unionens medlemmar. EU:s strategi för Östersjöregionen kan användas för valet av gemensamma insatser inom regionen. ESI-fonderna kan användas för finansiering av insatserna i makroregionen.

Inom lokalt ledd utveckling finns möjlighet till samarbetsprojekt med lokala utvecklingsområden i länderna runt Östersjön för att i samverkan bidra till mål inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen.

---

¹⁶ I enlighet med artikel 44.2, EU 1305/2013.

- 5 Särskilda behov i geografiska områden med störst fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller utestängning

Inte aktuellt i detta program.

6 Särskilda behov i områden med allvarliga och permanenta, naturbetingade eller demografiska nackdelar

Hela programområdet omfattas av utmaningar med hänvisning till artikel 174 i fördraget. Beskrivning av hur demografiska utmaningar samt gleshet möts i programområdet ges i kapitel 1.

7 Myndigheter och organ med ansvar för förvaltning, kontroll och revision samt relevanta parter roll

7.1 Relevanta myndigheter och organ

Tabell 9: Namn och kontaktuppgifter till berörda myndigheter.

<i>Myndighet/organ</i>	<i>Namn på myndighet</i>	<i>Chef för myndighet</i>
Förvaltande myndighet	Jordbruksverket	Generaldirektören
Attesterande myndighet	Jordbruksverket	Generaldirektören
Revisionsmyndighet	Ekonomistyrningsverket	Chef för avdelningen för EU-revision
Organ till vilket kommissionen kommer göra utbetalningar	Riksgäldskontoret	Riksgäldsdirektören

7.2 De relevanta parternas engagemang

7.2.1 Åtgärder som vidtagits för att engagera parterna i utarbetandet av det operativa programmet och parternas roll i genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmet

Regeringen har 2014-02-27 beslutat att ge Jordbruksverket i uppdrag att skriva ett nationellt program för lokalt ledd utveckling inom ERUF och ESF. I utarbetandet har Tillväxtverket och ESF-rådet, som är förvaltande myndigheter för de regionala programmen och handlingsplanerna inom ERUF och ESF varit involverade.

Efter att ett förslag till nationellt program lämnades till regeringen har Landsbygdsdepartementet ansvarat för inspel från andra inblandade myndigheter, regionala och nationella organisationer, samt berörda organisationer.

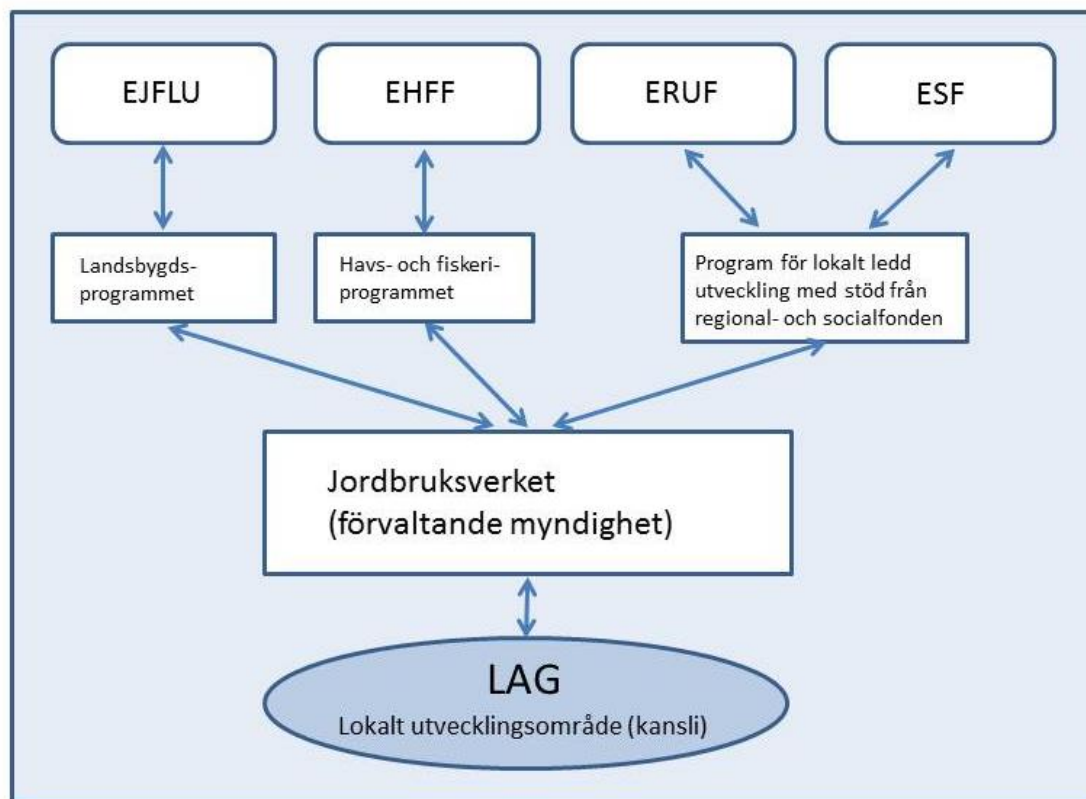
Den 16 juni 2014 hölls ett remissmöte med möjlighet att lämna synpunkter på programmet. Till mötet inbjöds samtliga kommuner, leadergrupper, fiskeområdesgrupper, regionalt tillväxtansvariga aktörer samt berörda myndigheter och organisationer. Ungefär 90 personer från ett åttiootal organisationer deltog vid mötet.

Förvaltande och attesterande myndighet

Förvaltande myndighet kommer även att fullgöra den attesterande myndighetens uppgifter enligt artikel 123.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013.

Jordbruksverket är förvaltande och attesterande myndighet. Eftersom Jordbruksverket är förvaltande myndighet för sammanlagt tre program som inkluderar lokalt ledd utveckling kan genomförandet samordnas och generera synergieffekter även på förvaltningsnivå. Bilden nedan visar organisationsschemat.

Revisionsmyndighet

Ekonomistyrningsverket är revisionsmyndighet.

Olika intressenters involvering i programgenomförandet

För att genomföra Europa 2020-strategin och uppnå dess centrala mål krävs aktiv medverkan av nationella, regionala och lokala aktörer.

Intressenter ska delta i övervakningskommittén för programmet och den ska koordineras med övervakningskommittéerna för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet. Det svenska landsbygdsnätverket kommer ha en roll i genomförandet av lokalt ledd utveckling inom landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet och därmed även involvera målgrupper och aktörer inom detta program.

Utvärdering av programmet

Ansvaret för att organisera utvärderingen av programmet ligger på den förvaltande myndigheten. Ett särskilt utvärderingssekretariat har bildats och placerats vid Jordbruksverket. Utvärderingssekretariatet har huvudansvaret för att en utvärderingsplan

utarbetas. Senast ett år efter att programmet har antagits kommer utvärderingsplanen att överlämnas till övervakningskommittén som godkänner utvärderingsplanen.

Genom att utvärderingssekretariatet också ansvarar för att organisera utvärderingarna av landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet kommer utvärderingarna av lokalt ledd utveckling inom samtliga program att kunna samordnas.

I det fondsamordningsarbete som har inletts under 2014 är Jordbruksverket sammankallande för arbetsgruppen som ansvarar för frågor kring uppföljning och utvärdering. Detta är ett av flera sätt att säkerställa att Tillväxtverket och ESF-rådet involveras i arbetet kring uppföljning och utvärdering av programmet.

Övervakningskommitté

En gemensam övervakningskommitté för lokalt ledd utveckling

Övervakningskommittén för detta program är en samlad övervakningskommitté för lokalt ledd utveckling för samtliga fonder. Det är en stor fördel att frågor som rör lokalt ledd utveckling diskuteras gemensamt oberoende av fond och program. Beslut som rör ändringar i detta program fattas av övervakningskommittén. De beslut som rör ändringar av lokalt ledd utveckling inom landsbygdsprogrammet eller havs- och fiskeriprogrammet kan initieras i den för lokalt ledd utveckling gemensamma övervakningskommittén men ska fattas av de respektive programmens övervakningskommittéer.

Inom tre månader efter dagen för programmets godkännande kommer en övervakningskommitté att etableras. Kommitténs ordförande ska representera Regeringskansliet. I kommittén ska ingå företrädare för berörda myndigheter och intresseorganisationer. Sammansättningen av myndigheter och organisationer ska spegla programmets innehåll. För att garantera informationsutbyte mellan övervakningskommittéerna som hanterar lokalt ledd utveckling ska övervakningskommittén för landsbygdsprogrammet respektive för havs- och fiskeriprogrammet ha medlemmar med anknytning till lokalt ledd utveckling representerade i den gemensamma övervakningskommittén för lokalt ledd utveckling.

På eget initiativ får företrädare för kommissionen delta i kommitténs arbete i en rådgivande funktion.

Övervakningskommittén ska bistås av ett permanent sekretariat vid den förvaltande myndigheten. Sekretariatet ansvarar bl.a. för att förbereda dagordning och dokumentation inför övervakningskommitténs sammanträden.

Övervakningskommittén ska utöva det ansvar som framgår av förordning 1303/2013, artiklarna 47-49 och 110.

8 Samordning mellan fonderna EJFLU, EHFF och andra finansieringsinstrument på unionsnivå och nationell nivå samt EIB

Detta program kommer att verka i ett sammanhang där andra lokala, regionala, nationella och europeiska initiativ, planer och program får betydelse för programmets genomförande. En uttalad ambition är att arbetet ska arbeta mot målen i EU 2020-strategin och kopplas till andra nationella och EU-finansierade program och verksamheter.

Mekanismen för hur man generellt ska säkerställa samstämmigheten mellan insatser i detta program och andra fonder och program beskrivs nedan.

Samordning mellan ESI-fonderna och andra instrument inom de lokala utvecklingsstrategierna

Kopplingen mellan de ESI-fonderna kommer att beskrivas i varje lokal utvecklingsstrategi. Genom att integrera fyra fonder i samma utvecklingsstrategi ökar möjligheten att skapa synergieffekter och en integrerad utveckling i varje leaderområde.

ERUF kompletterar EJFLU med fokus på företagsutveckling, entreprenörskap och utveckling av nya idéer inom flera gemensamma områden som exempelvis miljö, livsmedelsförädling, turism, energieffektivisering och klimatomställning.

ESF och EJFLU kan skapa synergier t.ex. genom att landsbygdsprogrammets fokus på attraktiva bygder med förbättrade livskvalitet kopplas samman med projekt inom ESF.

Under perioden 2014–2020 kommer ESI-fonderna att verka tillsammans med andra Europeiska initiativ, bl.a. Horisont 2020, entreprenörskapsprogrammet COSME, EU:s strategi för Östersjöregionen, Kreativa Europa, LIFE och kommissionens energieffektiviseringsdirektiv. för att nå målen i Europa 2020-strategin. Insatserna kommer att medfinansieras och samverka med initiativ som genomförs på nationell, regional och lokal nivå.

Leadermetoden innebär att människor får inflytande genom att engagera sig i den lokala utvecklingen. Detta motiverar människor att ta del i samhällsutvecklingen och påverka sin bygd. Engagemang och motivation är många gånger det som kan minska utanförskap och leda till arbete. Lokala arbetsmarknadsprojekt inom ESF kan samverka med landsbygds- och fiskeprojekt kring gröna jobb, förädling, turism eller integrationsprojekt för att skapa en hållbar utveckling som inkluderar alla.

Målet är att utvecklingsstrategier med flera fonder ska kunna samordnas utan att strikta avgränsningslinjer dras upp mellan fondernas användningsområden¹⁷. Detta för att många

---

¹⁷ Guidance on Community-led Local Development in European Structural and Investment Fund. Version 2 May 2014. Avsnitt 8.3.2.

utvecklingsprojekt genom leadermetoden ska kunna arbeta samordnat mot målen inom flera fonder, vilket är en målsättning för att skapa en hållbar utveckling. Strikta avgränsningar mellan fonderna skulle kunna leda till att det blir svårt att finansiera viktiga utvecklingsprojekt med ett flerfondperspektiv.

Ett projekt kan bara finansieras av den fond där målets tyngdpunkt ligger. Dubbelfinansiering måste undvikas och det är viktigt att följa de regler som finns kring stödbara insatser och stödberättigande utgifter i varje fond.

Varje utvecklingsstrategi ska definiera en lead fund som finansierar driftskostnaderna.

En fond kan finansiera kostnader som faller inom en annan fond om dessa kostnader är inom ramen för reglerverket för denna flexibilitet samt inom ramen för tillämpningen av landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet. I synnerhet när en lokal utvecklingsstrategi inte finansieras av flera fonder kan denna flexibilitet för finansieringen av kostnader i olika projekt vara aktuell. Möjlighet till finansiell flexibilitet bestäms genom de procentsatser som sätts av den förvaltande myndigheten.

Koppling till regionala handlingsplaner och regionala utvecklingsstrategier

Regionernas utvecklingsarbete bedrivs bland annat inom ramen för form av regionala utvecklingsstrategier¹⁸, regionala strukturfondsprogram och handlingsplaner¹⁹ för det regionala genomförandet av landsbygdsprogrammet, socialfondsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet med lokal och regional utgångspunkt. De regionala och lokala planerna liksom de regionala och lokala aktörerna måste samarbeta för att förstärka varandras insatser och ta tillvara på de olika geografiska nivåernas styrkor i syfte att hantera utmaningarna.

Varje lokal utvecklingsstrategi ska beskriva hur mål och insatser i strategin är kopplade och samspelar med övriga relevanta regionala planer.

Fondsamordningsgrupp

Enligt regeringsbeslut har Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet och Jordbruksverket uppdragits att gemensamt inrätta en fondsamordningsgrupp för ESI-fonderna. Fondsamordningsgruppen ska ha representation från de tre myndigheterna som ansvarar för regionalfondsprogrammen, socialfondsprogrammet samt landsbygds- och havs- och fiskeriprogrammen i Sverige. Uppdraget gäller löpande under programperioden 2014–2020.

Syftet med uppdraget är att ha ett fördjupat samarbete mellan de fondansvariga myndigheterna. Fondsamordningsgruppen ska arbeta med fondöverskridande frågor inom ramen för partnerskapsöverenskommelsen och de operativa programmen inom respektive fond. Arbetet ska bidra till att främja synergier och undvika överlappning mellan fonderna samt öka förutsättningarna för samordning med andra instrument inom relevanta områden på EU- och nationell nivå.

---

¹⁸ Regionala utvecklingsstrategier (RUS) utgör samlade strategier för länens regionala tillväxtarbete.

¹⁹ Regionala handlingsplaner prioriterar tillgängliga medel och tas fram av aktörer med regionalt tillväxtansvar och samtliga länsstyrelser.

Fondsamordningsgruppen arbetar genom arbetsgrupper som ansvarar för en viss fråga. När det gäller att utnyttja synergier och undvika eventuella överlappningar är till exempel arbetsgruppen om gemensam tolkning av regelverk central. Målet med arbetsgruppen är att möjliggöra en harmoniserad rättstillämpning i syfte att öka förutsägbarheten för stödsökande och andra intressenter samt förenkla handläggningen inom berörda myndigheter.

Ett fondövergripande samarbete bedrivs sedan tidigare programperioder av stödmyndigheterna på regional nivå. Beröringspunkterna mellan regional tillväxtpolitik och landsbygdsprogrammets mål är många, vilket gör att stödmyndigheterna strävar efter att uppnå ett samspel mellan olika sektorer, intressen och aktörer. Olika former av remissförfarande, samverkansmöten, samsynsgrupper eller beredningsgrupper har tidigare använts för att samordna programmen.

För den praktiska handläggningen av detta program finns centrala rutiner och instruktioner tillgängliga för alla stödhandläggare via ett IT-baserat handläggarsöd. På så sätt säkerställs att dubbelfinansiering inte sker. Kontakter tas i förekommande fall på handläggarnivå mellan handläggare av de olika fonderna i samband med ärendeberedning. Grundprincipen är att en ansökan (exempelvis för ett projekt) bara kan få stöd från en fond för att förenkla redovisningen och säkerställa att inga kostnader dubbelfinansieras.

Kravet om att överlappningar av stödgivning mellan olika fonder och program ska undvikas, får emellertid inte innebära att synergier mellan olika program uteblir. Vid bedömning av insatser bör därför insatsens komplementära kvaliteter och möjlighet att bidra till synergieffekter beaktas, dvs. samspelet mellan åtgärder inom detta program och andra EU-program. Det skulle till exempel kunna vara en insats som senare ska följas upp med andra insatser inom landsbygdsprogrammet. Detta tillsammans ger stora synergieffekter och god måluppfyllelse för flera program

Uppföljning av synergier kommer att hanteras utifrån de riktlinjer för framstegsrapporterna som tas fram av Kommissionen.

Den nationella innovationsstrategin

Den nationella innovationsstrategins målsättningar och vision att stärka det svenska innovationsklimatet inom olika områden till 2020, vilket knyter an till tematiskt mål 1 (Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation) har betydelse för den regionala och lokala utvecklingskraften.

Innovationer startar ofta i lokala miljöer och i lokala sammanhang. Lokala småföretag eller enskilda innovatörer behöver nätverk och stöd för att idén ska kunna tas omhand och utvecklas till en kommersiell produkt. Här kan LAG stödja de lokala entreprenörerna och länka ihop med regionala innovationsmiljöer.

Lokala idéer inom ERUF kan kopplas ihop med de möjligheter som finns att stötta innovativa satsningar inom ramen för de Europeiska innovationspartnerskapen (EIP) exempelvis för jordbruk, vatten och råvaror.

De regionala strukturfondsprogrammen

Det grundläggande syftet med de regionala strukturfondsprogrammen är att tillföra ett mervärde till det regionala tillväxtarbetet och genomförandet av sammanhållningspolitiken.

De lokala utvecklingsstrategierna kompletterar de regionala strukturfondsprogrammen och förstärker därigenom kopplingen i utvecklingsarbetet mellan lokal och regional nivå.

Programmen ska bidra till följande mervärden:

- Stödja samverkansprojekt mellan län och den lokala nivån utifrån de förutsättningarna som finns i olika delar av landet.
- Bidra till ökad koppling mellan olika nivåer och aktörer.
- Främja insatser som bidrar till en ökad medverkan av näringslivet och det civila samhället i genomförandet av programmen.

Kreativa Europa

EU:s kultur- och medieprogram Kreativa Europa har bl.a. som allmänt mål att stärka de europeiska kulturella och kreativa sektorernas konkurrenskraft, smart tillväxt och hållbar tillväxt för alla. Programmet pekar bl.a. på möjligheter och behov av enhetlighet och kopplingar till annan relevant unionsfinansiering såsom bl.a. regional- och socialfonden samt forsknings och innovationsprogrammen. Kulturens betydelse och potential kan nyttjas för lokal utveckling.

Hållbar stadsutveckling

Projekt inom hållbar stadsutveckling kan samverka med lokalt ledd utveckling i syfte att förstärka mervärdet av satsade fondmedel.

Hållbar stadsutveckling handlar om att tillvarata de resurser och den utvecklingspotential som städerna har att erbjuda. Samspelet mellan stad och landsbygd kan vara viktigt i detta sammanhang. Mellan stad och land råder ett beroendeförhållande och en dynamisk relation mellan dessa är en förutsättning för att skapa en hållbar samhällsutveckling. Genom samarbete och tillvartagande av de styrkor som finns stärks möjligheterna att lösa de olika områdenas utmaningar.

9 Förhandsvillkor

9.1 Förhandsvillkor

Förhandsvillkor	Prioriterat område som berörs	Förhands-villkoret uppfyllt? JA/NEJ /DELVIS	Kriterium	Kriterium uppfyllt? JA/NEJ	Referens	Förklaring

Generella förhandsvillkor

Förhandsvillkor	Område	Förhandsvillkoret uppfyllt? JA/NEJ/DELVIS	Kriterium	Referens	Förklaring
Att det finns administrativ kapacitet för genomförande och tillämpning av unionsrätt och unionsstrategier om antidiskriminering på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna	1.Antidiskriminering	Ja	<p>— Former, i överensstämmelse med medlemsstaternas institutionella och rättsliga ramar, för involvering av organ som ansvarar för att främja lika behandling av alla personer genom hela processen för utarbetande och genomförande av programmen, inklusive rådgivning om lika behandling i verksamhet inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna,</p>	<p>Diskrimineringslagen (2008:567) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567/</p> <p>Lagen (2008:568) om Diskrimineringsombudsmannen http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-2008568-om-Diskrimineringsombudsmannen_sfs-2008-568/?bet=2008:568</p>	<p>I januari 2009 trädde den nya diskrimineringslagen i kraft. Samtidigt inrättades en ny myndighet, Diskrimineringsombudsmannen, med uppgift att se till lagen efterföljs.</p> <p>I konsultationsprocessen med olika aktörer från olika delar av samhället har Diskrimineringsombudsmannen blivit inbjuden att vara med och deltagit.</p> <p>Utbildningsinsatser om icke-diskriminering har genomförts på olika nivåer inom de förvaltande myndigheterna under tidigare programperiod. Liknande insatser kommer även att genomföras under kommande programperioder.</p> <p>Ett kontinuerligt kvalitetsarbete som omfattar handläggning genom hela processen bidrar till att främja likabehandling av alla personer i genomförandeprocessen.</p>
			<p>— former för utbildning för personal hos de myndigheter som berörs av förvaltning och styrning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna vad gäller unionsrätt och unionsstrategier om antidiskriminering.</p>	<p>Arbetsplan för fondsamordning samt kompetensutvecklingsplaner för respektive myndighet</p>	<p>De förvaltande myndigheterna kommer att samordna utbildning för personal i den utsträckning det är lämpligt och möjligt. Därutöver kommer respektive myndighet att ansvara för specifik utbildning av sin personal.</p>

<p>Att det finns administrativ kapacitet för genomförande och tillämpning av unionsrätt och unionsstrategier om jämställdhet på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna</p>	<p>2.Jämställdhet</p>	<p>Ja</p>	<p>— Former, i överensstämmelse med medlemsstaternas institutionella och rättsliga ramar, för involvering av organ som ansvarar för jämställdhetsfrågor genom hela processen för utarbetande och genomförande av programmen, inklusive rådgivning om jämställdhet i verksamhet inom de europeiska struktur- och investeringsfonderna,</p>	<p>Diskrimineringslagen (2008:567) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567/</p> <p>Lagen (2008:568) om Diskrimineringsombudsmannen http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-2008568-om-Diskrimineri_sfs-2008-568/?bet=2008:568</p> <p>Regeringens skrivelse Jämställdhetspolitikens inriktning 2011–2014 (skr. 2011/12:3) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/prop-2011123-Jamstalldhetspo_GZ033/?text=true</p> <p>Utvecklingsprogram om jämställdhet för myndigheter (Skr. 2010/12:3) http://www.regeringen.se/sb/d/15189/a/176271</p>	<p>I januari -09 trädde en sammanhållen diskrimineringslag i kraft. Samtidigt inrättades Diskrimineringsombudsmannen med uppgift att se till lagen efterföljs. I lagen regleras de aktiva åtgärder som arbetsgivare måste bedriva gällande b.l.a. kön.</p> <p>I regeringens skrivelse Jämställdhetspolitikens inriktning 2011–2014 presenteras en plattform för arbetet med jämställdhetsintegrering. I den ingår ett särskilt utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter som pågår under 2013-2014. Syftet är att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i statsförvaltningen. De förvaltande myndigheterna har i myndighetsinstruktion och/eller regleringsbrev åtaganden om jämställdhet, bl.a. att myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.</p> <p>De förvaltande myndigheterna ska bistå projekten med att effektivisera tillämpningen av jämställdhetsintegrering. Detta sker bl.a. genom att använda den minimistandard för jämställdhetsintegrering som utvecklats på EU-nivå.</p>
--	-----------------------	-----------	---	---	---

			<p>— former för utbildning för personal hos de myndigheter som berörs av förvaltning och styrning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna vad gäller unionsrätt och unionsstrategier om jämställdhet samt om integrering av jämställdhetsperspektivet.</p>	<p>Diskrimineringslagen (2008:567) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567/</p> <p>Regeringens skrivelse Jämställdhetspolitikens inriktning 2011–2014 (skr. 2011/12:3) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/prop-2011123-Jamstalldhetspo_GZ033/?text=true</p> <p>Utvecklingsprogram om jämställdhet för myndigheter (Skr. 2010/12:3) http://www.regeringen.se/sb/d/15189/a/176271</p>	<p>Utbildningsinsatser om jämställdhet och jämställdhetsintegrering kommer omfatta insatser på olika nivåer inom de förvaltande myndigheterna. Stödinsatserna kan ske i form av t.ex. utbildningsinsatser och framtagande av checklistor för hur projekten bör tillämpa jämställdhetsperspektivet i analys, genomförande, uppföljning och utvärdering.</p> <p>Kommande utbildningar kommer att involvera alla relevanta delar av genomförandet och samordnas mellan de förvaltande myndigheterna. Erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel gällande arbetssätt och rutiner samt projektexempel kommer att stärka personalens kompetens och förmåga att ge stöd till sökande/stödmottagare.</p>
Att det finns administrativ kapacitet för genomförande och tillämpning av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (I) på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna i enlighet med rådets beslut 2010/48/EG	3.Funktionshinder	Ja	<p>— Former, i överensstämmelse med medlemsstaternas institutionella och rättsliga ramar, för samråd med och involvering av organ som ansvarar för att skydda rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och andra berörda parter genom hela processen för utarbetande och genomförande av programmen,</p>	<p>SOU 2009:36 - Främja, skydda, övervaka - FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning http://www.regeringen.se/download/8c05cca3.pdf?major=1&minor=126637&cn=attachmentPublDuplicator_0_attachment</p>	<p>Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige fick i juli 2008 i uppdrag att utreda om Handisam, Diskrimineringsombudsmannen eller något annat samhällsorgan bör anförtros uppgiften att i enlighet med kravet i artikel 33 i konventionen främja, skydda respektive övervaka dess genomförande (dir. 2008:92). Uppdraget redovisades i ett delbetänkande (SOU 2009:36) vars förslag är under beredning.</p> <p>Handisam och DO är idag involverade i ett implementeringsarbete via temagruppen Likabehandling. Förutom diskrimineringsgrunderna ingår även tillgänglighet som en aspekt för gruppen och man följer alla relevanta projekt finansierade av ESF.</p>

			<p>— former för utbildning för personal hos de myndigheter som berörs av förvaltning och styrning av de europeiska struktur- och investeringsfonderna vad gäller unionsrätt och unionsstrategier om personer med funktionsnedsättning, inklusive tillgänglighet och den praktiska tillämpningen av FN-konventionen såsom den återges i unionens lagstiftning och nationell lagstiftning, i enlighet med vad som är lämpligt,</p> <p>— former för att säkerställa övervakning av genomförandet av artikel 9 i FN-konventionen i samband med de europeiska struktur- och investeringsfonderna genom hela processen för utarbetande och genomförande av programmen.</p>		<p>Processtödd Tillgänglighet och Processtödd Jämställdhet.</p> <p>Fondsamordningsarbetet som involverar samtliga förvaltande myndigheter ger möjlighet till samordning av utbildning för att skapa en enhetlighet mellan myndigheterna och i deras handläggning.</p>
Att det finns former för effektiv tillämpning av unionsrätten om offentlig upphandling på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna.	4. Offentlig upphandling	Ja	<p>— Former för effektiv tillämpning av unionens regler för offentlig upphandling genom lämpliga mekanismer,</p>	<p>Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-2007-1091/</p> <p>Lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-20071092-om-upphandling_sfs-2007-1092/</p>	<p>EU-direktiven om offentlig upphandling genomförs i svensk rätt i lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.</p> <p>Konkurrensverket är ansvarig förvaltningsmyndighet för den offentliga upphandlingen som inkluderar ett upphandlingsstöd. Konkurrensverket uppgifter består bl.a. av att utveckla och uppdatera samt informera om upphandlingskriterier som ger stöd till upphandlare att ställa bl.a. miljökrav vid offentlig upphandling.</p> <p>Konkurrensverket ansvarar för ett nationellt upphandlingsstöd och för att utveckla elektronisk upphandling. Tillväxtverket och Verket för innovationssystem är andra myndigheter som arbetar</p>

				Lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS) http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-20111029-om-upphandling_sfs-2011-1029/	med och informerar om offentlig upphandling. Ekonomistyrningsverket är ansvarig myndighet i Sverige för OpenPEPPOL och utgör en PEPPOL myndighet.
		— former för öppna förfaranden för tilldelning av avtal,	Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) Lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF) Lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS)	EU-direktiven om offentlig upphandling är genomförda i lagarna LOU, LUF och LUFS. Dessa lagar innehåller således de förfaranden som direktiven föreskriver. Lagarna innehåller även bestämmelser om Konkurrenspräglad dialog, Elektronisk auktion och Ramavtal inom de områden som omfattas av direktiven. Samtliga lagar reglerar förfaranden för sådana upphandlingar som inte uppgår till EU-kommissionens tröskelvärden samt för B-tjänster oavsett värde och som överstiger i lagarna fastställda nationella gränser. Sådana upphandlingar ska offentliggöras och följa i lagarna fastställda förfaranden.	
		— former för utbildning och informationsspridning för personal som berörs av de europeiska struktur- och investeringsfondernas genomförande,	Kompetensutvecklingsplan för personal som berörs av Europeiska regionala utvecklingsfondens genomförande	Jordbruksverket och utbetalande organ ansvarar för rutiner om kontroll av upphandling. Ansvaret omfattar att handläggare får den information och utbildning som krävs. Utbildningsinsatser genomförs i samband med att programmen startas upp. Handläggarna kan kontakta personal som arbetar med upphandling inom ordinarie verksamhet. ESF-rådet har genomfört en rad utbildningsinsatser. En ny riktlinje för offentlig upphandling har beslutats. Under våren 2014 kommer berörd personal utbildas i granskning med fokus på risk och väsentlighet. ESF-rådet har med Tillväxtverket initierat en arbetsgrupp som ska arbeta med erfarenhetsutbyte kring offentlig upphandling. Arbetsgruppen ska drivas av rådet för skydd av EU:s finansiella intressen.	

					<p>Tillväxtverket planerar introduktionsutbildning om offentlig upphandling för personal som handlägger ärenden inom regionalfondsprogrammen och det territoriella programmet ÖKS. Introduktionsutbildningen kommer följas upp med löpande utbildning under programperioden.</p>
			<p>— former för att säkerställa förvaltningens kapacitet att genomföra och tillämpa unionens regler för offentlig upphandling.</p>		<p>Konkurrensverket är ansvarig förvaltningsmyndighet för den offentliga upphandlingen som inkluderar ett upphandlingsstöd. Konkurrensverket består bl.a. av att utveckla och uppdatera samt informera om upphandlingskriterier som ger stöd till upphandlare att ställa bl.a. miljökrav vid offentlig upphandling.</p> <p>Ekonomistyrningsverket (ESV) är ansvarig myndighet i Sverige för OpenPEPPOL och utgör en PEPPOL myndighet.</p>

<p>Att det finns former för effektiv tillämpning av unionens regler om statligt stöd på området för de europeiska struktur- och investeringsfonderna.</p>	<p>5.Statligt stöd</p>	<p>Ja</p>	<p>— Former för effektiv tillämpning av unionens regler om statligt stöd,</p>	<p>Förordningen (1988:764) om statligt stöd till näringslivet, se http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forordning-1988764-om-statl_sfs-1988-764/</p> <p>Lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler, se http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs_sfs-2013-388/</p> <p>Proposition 2012/13:84 om olagligt statsstöd), se http://www.regeringen.se/content/1/c6/21/14/89/3ba1714b.pdf</p> <p>Cirkulär 11, ”Riktlinjer för beredningen i Regeringskansliet av ärenden som rör Europeiska unionens statsstödsregler”</p>	<p>Regleras bl.a. av förordningen om statligt stöd till näringslivet och lagen om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Inom RK har särskilda riktlinjer tagits fram i Cirkulär 11, för att garantera att ärenden som rör statsstöd hanteras på ett korrekt och ändamålsenligt sätt.</p> <p>Som framgår av dessa finns det i RK en särskild samordningsfunktion för statsstödsfrågor som hanteras av Enheten för marknad och konkurrens vid N-dep. Enheten bistår med info och rådgivning om statsstödsreglernas tillämpning samt sköter det administrativa förfarandet i samband med ärenden som ska anmälas till kommissionen. Den centraliserade strukturen med enheten som kontrollfunktion garanterar att inget nytt stöd betalas ut till ett företag förrän en återkravsprocess är avslutad. I korthet kan sägas att RK, inom ramen för cirkulär 11, har bra koll på de mycket få GBER-stöd som ges. Det gäller särskilt energiskattestöden som både i antalet företag och belopp utgör den stora bulken av SE:s GBER-stöd.</p>
---	------------------------	-----------	---	--	--

			<p>— former för utbildning och informations-spridning för personal som berörs av de europeiska struktur- och investeringsfondernas genomförande,</p>		<p>5 personer arbetar med statsstöd på enheten för marknad och konkurrens och ca 40 personer med rådgivande roll avseende statsstöd på de olika myndigheterna. Därtill kommer personal som administrerar stödet i det enskilda fallet.</p> <p>Statsstödsfunktionen vid N-dep håller utbildningar för personal i Regeringskansliet som kan komma i kontakt med regelverket. Detta gäller även personal som berörs av fondernas genomförande, för vilka utbildning även anordnas av Tillväxtverket.</p> <p>På L-deps område deltar statsstödsansvariga på rättssekretariatet i projektgrupper som arbetar med fondernas genomförande och bevakar att EU-lagstiftningen om statligt stöd tillämpas.</p> <p>Vidare förs dialog mellan statsstödsfunktionerna inom Regeringskansliet och myndigheter som förvaltar fondernas medel.</p> <p>Statens Jordbruksverk har internutbildning av berörd personal med hjälp av advokatbyrå som särskilt inriktat sig på statsstödsfrågor. Tillväxtverket har rekryterat personal med stor erfarenhet och kompetens på statsstödsområdet.</p>
--	--	--	--	--	--

			<p>— former för att öka förvaltningens kapacitet att genomföra och tillämpa unionens regler om statligt stöd.</p>	<p>Sverige har väl uppbyggda institutionella former för genomförande, tillämpning och övervakning av EU-lagstiftningen om statligt stöd samt en strategi för utbildning och informations spridning för personal som berörs av fondernas genomförande.</p> <p>Ytterligare åtgärder för att öka förvaltningens kapacitet att genomföra och tillämpa EU-lagstiftningen om statligt stöd anses inte nödvändiga.</p> <p>När det gäller de tillkommande krav på medlemsstaterna avseende GBER, registerföring och rapportering som ingår i kommissionens förslag i SAM, avser regeringen att tillsätta en utredning under 2014 för att lämna förslag på enhetlig och effektiv nationell struktur för att omhänderta dessa. Det gäller inte minst för att kunna säkerställa att Sveriges GBER-stöd fortsatt är förenliga med tillkommande krav i regelverket. Det kommer innebära en effektiviserad struktur avseende statsstödshanteringen, men också därtill kopplade utbildningsinsatser både i Regeringskansliet och bland myndigheterna.</p>
--	--	--	---	--

<p>Att det finns former för effektiv tillämpning av unionens lagstiftning om miljökonsekvensbedömningar och strategiska miljöbedömningar</p>	<p>6.Lagstiftning om miljökonsekvensbedömningar och strategiska miljöbedömningar</p>	<p>Ja</p>	<p>— Former för effektiv tillämpning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU (2) (miljökonsekvensbedömningar) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG (3) strategiska miljöbedömningar,</p>	<p>6 kap. miljöbalken http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1998-808/</p> <p>Förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1998-905/</p> <p>Allmänna råd om miljöbedömning av planer och program (Naturvårdsverket Handbok 2009:1) http://www.google.se/url?sa=t&rc=tj&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCYQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.naturvardsverket.se%2FDocuments%2Fpublikationer%2F978-91-620-0159-9.pdf&ei=aFYwU8XAFane4QSxnoGAAw&usg=AFQjCNGOMVp4VbbAbEj8d8R8tc4EoOpRQ</p> <p>Information om MKB: http://www.naturvardsverket.se/Sod-i-miljoarbetet/Vagledning-annesvis/Miljokonsekvensbeskrivning/</p>	<p>EIA- och SEA-direktivet genomförs i svensk rätt genom 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.</p> <p>Det är verksamhetsutövaren som bekostar och upprättar en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Länsstyrelserna ska verka för att en MKB får den inriktning och omfattning som krävs för tillståndsprövningen. Genom samråd får statliga myndigheter, kommuner, allmänheten och organisationer i ett tidigt skede möjlighet att ge synpunkter på MKB:n. I tillståndsprövningen ska en bedömning göras om MKB:n uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken. Vad gäller MKB-processen för planer och program är det den myndighet eller kommun som ska upprätta eller ändra en plan eller program som ska göra en miljöbedömning.</p> <p>Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt har ändrats genom direktiv 2014/92/EU..</p>
--	--	-----------	--	--	---

			<p>— former för utbildning och informations-spridning för personal som berörs av genomförandet av direktiven om miljökonsekvensbedömningar och strategiska miljöbedömningar,</p>		<p>Naturvårdsverket är den centrala myndigheten på miljöområdet och har ett vägledningsansvar i förhållande till kommuner och myndigheter som ska tillämpa reglerna om MKB. Vad gäller MKB för planer och program har Naturvårdsverket gett ut en handbok med allmänna råd samt ordnat utbildning. Information finns även på Naturvårdsverkets hemsida. Om Naturvårdsverket anser att det finns brister i MKB-regleringen som inte kan åtgärdas genom vägledning ska Miljödepartementet underrättas.</p> <p>Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) erbjuder kurser för personal som berörs av frågor om MKB och förmedlar information om MKB från myndigheterna och EU till kommuner och landsting. SKL har även gett ut en skrift som beskriver MKB-reglernas tillämpning och information finns på SKL:s hemsida. Kommuner kan också samverka och utbyta information inom regionala kommunalförbund.</p> <p>Även Boverket har gett ut en vägledning om MKB-regleringen. Vägledningen vänder sig till planhandläggare på kommuner och länsstyrelser.</p>
--	--	--	--	--	---

			<p>— former för att säkra tillräcklig förvaltningskapacitet.</p>	<p>6 kap. miljöbalken http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1998-808/</p> <p>Förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1998-905/</p> <p>Kulturmiljön som resurs (Riksantikvarieämbetet 2007) http://www.google.se/url?sa=t&rc=tj&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCYQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.raa.se%2Fwp-content%2Fuploads%2F2012%2F06%2FKulturmilj%25C3%25B6n-som-resurs.pdf&ei=81YwU-gFKnx4gSowoD4Cg&usq=AFQjCNG2y0Frz8Q7upIHSeekHtsAGa5CrQ</p>	<p>Naturvårdsverket är den centrala myndigheten på miljöområdet. Myndigheten har bland annat ett allmänt ansvar för tillsynsvägledningen gentemot operativa tillsynsmyndigheter när det gäller tillämpningen av miljöbalken. Naturvårdsverket ska bidra med information om hur reglerna ska tillämpas. Detta innebär att länsstyrelserna m.fl. vänder sig till verket när de behöver vägledning. När en miljökonsekvensbeskrivning tas fram ska samråd ske med länsstyrelsen. För planer och program på nationell nivå ska samråd i stället ske med bland annat Naturvårdsverket. Verket har rätt att meddela föreskrifter för tillämpningen av förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar. Om Naturvårdsverket finner brister i regleringen meddelas Miljödepartementet om detta. Vad gäller MKB för planer och program har Naturvårdsverket gett ut en handbok med allmänna råd om hur reglerna bör tillämpas. Sverige har väl fungerande centrala myndigheter, särskilt Naturvårdsverket, som stödjer tillståndsmyndigheterna.</p>
--	--	--	--	--	---

<p>Att det finns en statistisk bas som räcker till för utvärderingar av programmens effektivitet och genomslag.</p> <p>Att det finns ett system av resultatindikatorer för att välja ut de åtgärder som mest effektivt bidrar till de önskade resultaten, mäta framstegen mot resultaten och bedöma genomslaget</p>	<p>7.Statistiksystem och resultatindikatorer</p>	<p>Ja</p>	<p>— Former för insamling och sammanställning av statistisk i rätt tid som innehåller följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kartläggning av källor och mekanismer som garanterar statistisk validering. — Former för publicering av och offentlighet för aggregerad statistik. 	<p>Operativa program samt ex-anteutvärdering</p>	<p>Indikatorsystemet hos TVV består dels av kommissionens gemensamma aktivitetsindikatorer och dels av resultatindikatorer framtagna av Tillväxtverket, representanter för regionerna samt expertmyndigheter. Indikatorsystemet har kompletterats med programspecifika indikatorer. Insamling av data för gemensamma och specifika aktivitetsindikatorer sker i TVVs ärendehanteringssystem. Systemet har vidareutvecklats för att möta föreliggande uppföljningskrav. TVV kommer att fortsätta det systematiska resultatuppföljningsarbete som byggts upp. En resultatgrupp ansvarar för att ta fram goda exempel som kommuniceras via TVVs webb, projektbanken och andra kanaler. På motsvarande sätt beskrivs resultat av utvärderingar och följeforskning.</p>
			<p>— Ett verkningsfullt system av resultatindikatorer för Eruf och Sammanhållningsfonden vilket omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — val av resultatindikatorer för varje enskilt program, vilka ger information om vad som motiverar urvalet av de politiska åtgärder som finansieras inom programmet, — fastställandet av mål för dessa indikatorer, — uppfyllande av kraven på tillförlitlighet och statistisk validering för varje indikator, tydlighet vid normativ tolkning, anpassning till politiken och uppgifternas aktualitet, 	<p>Operativa program samt ex-anteutvärdering</p>	<p>Insamling av data för resultatindikatorer kommer att genomföras via olika expertmyndigheter och SCB. Tillväxtverket har tagit fram en gemensam bruttolista av resultatindikatorer utifrån de tematiska mål som programmen har valt att fokusera på. Ur denna bruttolista har varje program valt de resultatindikatorer som förväntas mäta programmets måluppfyllelse på bästa sätt. Resultatindikatorerna bygger på etablerad statistik med tillförlitlig data som samlas in regelbundet och följs upp av respektive expertmyndighet (exempelvis SCB, Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen samt Skolverket). Statistiken finns på regional och nationell nivå och är även jämförbar med europeisk statistik. Utgångsvärdet för resultatindikatorerna är det tillstånd som råder före programmets genomförande och dessa värden har fastställts för samtliga resultatindikatorer under hösten 2013.</p> <p>Resultatindikatorer mäter möjliga stödmottagare ("potential beneficiaries"), dvs. resultat i hela stödområdet. Resultatindikatorer påverkas både av insatser som genomförs inom ramen för strukturfondsprogrammet och av andra faktorer. För att fånga alla dessa aspekter kommer Tillväxtverket (utöver uppföljning av aktivitets- och resultatindikatorer) att</p>

					använda olika typer av kvalitativa studier och utvärderingar.
			— Garantier för att man i all verksamhet som finansieras av programmet använder sig av ett verkningfullt system av indikatorer.	Operativa program samt ex-anteutvärdering	Tillväxtverket har ett totalansvar för framtagande av indikatorer och dess utgångsvärden samt uppföljning och resultatspridning av uppnådda utfall. På detta sätt garanteras att samtliga operativa program inom regionala fonden använder sig av ett verkningfullt system av indikatorer.

10 Minskning av den administrativa bördan för stödmottagarna

Det kräver god administrativ kompetens och kapacitet att ansöka om, genomföra, redovisa och avsluta ett projekt med finansiering från någon av ESI-fonderna. Hur betungande detta upplevs kan bero på vilka redovisningssystem stödmottagaren är van att redovisa i, tidigare erfarenheter av strukturfondsprojekt, projektets storlek och komplexitet m.m.

Eftersom det kan vara upp till fyra fonder inom samma leaderområde blir det särskilt viktigt att harmonisera så mycket som möjligt av regelverk, blanketter och information m.m. så att stödmottagaren inte ska uppleva en ökad komplexitet.

I rapporten ”Mer att förenkla! Administration i strukturfondsprojekt” (RiR 2012:22) konstaterar Riksrevisionen att myndigheterna inte fullt ut nyttjat de förenklingsåtgärder som kommissionen gett utrymme för. Stödmottagarna anser ofta att de administrativa kraven försvårar genomförandet av projekten genom att de tar fokus från genomförandet av själva projektet.

För att möta behovet av minskad administration för sökanden, LAG och Jordbruksverket ska bland annat följande förenklingsåtgärder tillämpas:

- Införande av alla tre typer av schabloner; klumpsumma, schablonersättning för indirekta kostnader och enhetskostnader
- Tydliga urvalskriterier vid prioritering och beslut av projekt på LAG-nivå
- Tillämpa beslutsomgångar på LAG-nivå
- IT-stöd med e-ansökan och en samlad elektronisk akt för varje ansökan.

Schabloner införs för vissa åtgärder och vissa kostnadstyper för att minska de administrativa kostnaderna för såväl sökande som LAG och Jordbruksverket samt för att minimera risken för fel. Samma användning av schabloner kommer att så långt det är möjligt att användas för alla fyra fonderna.

Tydliga urvalskriterier leder till bättre måluppfyllelse och ökad transparens. För den som söker stöd ska det vara tydligt vilka ansökningar som blir godkända samtidigt som risken minskar för olika bedömningar av ansökningar. Urvalskriterierna är det främsta verktygen för LAG att välja ut de ansökningar som bäst bidrar till att uppfylla målen i strategin.

Det är naturligt för varje LAG att tillämpa beslutsomgångar, eftersom LAG har beslutsmöten ett visst antal gånger per år. Detta gör det tydligt för stödmottagarna när de senast måste skicka in ansökan, inkomma med eventuella kompletteringar samt när de kan förvänta sig att LAG fattar beslut. När ansökan om stöd kommer in till Jordbruksverket kommer ansökningarna att hanteras löpande eftersom Jordbruksverkets uppgift inte är att prioritera ansökningar utan att kontrollera att ansökan uppfyller alla formella krav som ställs på en ansökan. Detta för att kunna ha så korta handläggningstider som möjligt.

Administrationen av programmet sker i ett elektroniskt flöde genom hela handläggningsprocessen. Utgångspunkten är en standardprocess för ansökan och handläggning/utbetalning för att likrikta och minimera suboptimeringar. Den som söker

stöd kommer att kunna använda en e-tjänst vid sin ansökan. E-tjänsten guidar den stödsökande genom ansökan så att de bara behöver besvara de frågor som är relevanta för den aktuella delåtgärden. E-tjänsten kommer också att underlätta för de sökande, bland annat genom hjälptexter som vägledning för vilka uppgifter som ska registreras. Detta bör leda till att ansökningarna är mer kompletta från början. Ett minskat behov av kompletteringar bör leda till kortare handläggningstider. Bilagor till ansökan ska sökanden kunna lämna elektroniskt eller i pappersformat för att sedan hanteras via en skanningsfunktion så att den elektroniska akten blir komplett. Det finns även möjlighet att ansöka via pappersformulär. I dessa fall används en skanningsfunktion som ser till att pappersdokument blir en elektronisk kopia som skickas till den elektroniska akten. Den som söker stöd kan följa sin ansökan via Mina sidor på den förvaltande myndighetens webbplats.

För att hjälpa de som avser att söka stöd att förbereda sig inför att göra en ansökan kommer det att finnas instruktioner och information på webben. LAG fyller en viktig roll i att stödja och informera sökande hur de fyller i ansökan.

För handläggningen innebär handlägningsprocessen att arbetet görs i en elektronisk akt i stället för i pappersakt. Detta skapar enhetlighet för stödsökandena. Att ha alla dokument elektroniskt kommer underlätta för både LAG och för Jordbruksverket att se den samlade informationen i varje ärende. Det underlättar också i kontakten med den som söker stöd. I de fall då det finns behov av utskick på papper kommer en utskicksfunktion att användas, vilket innebär att handläggaren själv inte behöver skriva ut ett brev och lägga i ett kuvert. Det elektroniska förfarandet kommer även innebära att dokument som ska skrivas under görs via e-legitimation.

Som en hjälp för handläggaren finns ett handläggarstöd. I handläggarstödet finns den information som handläggaren behöver för att göra korrekt handläggning. Här finns regelverk, rutiner, IT-manualer, frågor och svar etc. Det finns en länk mellan handläggningssystemet där man handlägger ärenden och handläggarstödet.

11 Horisontella kriterier

Drivkrafter för hållbar tillväxt är de fyra horisontella kriterierna

- jämställdhet,
- tillgänglighet,
- likabehandling och icke-diskriminering samt
- bättre miljö

Detta görs genom att de sätter fokus på smarta, inkluderande och hållbara lösningar som kan öka innovationsförmågan, maximera nyttjandet av kompetens, humankapital och entreprenörskap och minska resursanvändningen, miljöbelastning och klimatpåverkan. Inom ramen för genomförandet av programmet ska de horisontella kriterierna betraktas som verktyg på vägen mot en hållbar tillväxt.

11.1 Hållbar utveckling

Hållbar utveckling betyder att den nuvarande generationens behov uppfylls utan att de kommande generationernas förmåga att tillgodose sina behov äventyras. Det är en övergripande målsättning för EU och som genomsyrar all unionens politik och verksamhet.

Ekonomisk, social och ekologisk långsiktigt hållbar utveckling hänger samman. Hållbar utveckling förutsätter en effektiv ekonomi, men också att resurserna brukas utan att förbrukas, en god social sammanhållning och att demokratiska grundvärden respekteras.

De tre dimensionerna av hållbar utveckling ska utvecklas parallellt och ömsesidigt förstärka varandra. Social hållbar utveckling handlar om respekten för mänskliga rättigheter, inklusive rätten till arbete och jämställdhet.

Bättre miljö, jämställdhet, tillgänglighet samt likabehandling och icke-diskriminering, är drivkrafter för hållbar tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft. De sätter fokus på smarta, inkluderande och hållbara lösningar som kan öka innovationsförmågan och minska resurs- och energiförbrukningen. Inom ramen för genomförandet av programmet ska de horisontella kriterier användas som verktyg för att förbättra och effektivisera arbetet.

Framsteg i arbetet för en hållbar utveckling kräver ett brett engagemang av många olika aktörer; bl.a. nationella, regionala och lokala beslutsfattare, företagare, forskare, innovatörer, och det civila samhällets organisationer.

Utvärderingar visar på behov av att operationalisera de horisontella kriterierna till konkreta aktiviteter och mål (kopplade till lokala utmaningar) i projekten inom programmet.

Kunskap om hur de horisontella kriterierna ska integreras i framtagande, mål och genomförande av projekt är central. Kriterierna ska användas som hävstänger för att nå bättre resultat i projekten, dvs. öka möjligheten att lösa de lokala problem som projekten aviserar och bidra till hållbar tillväxt. Samtliga projekt inom ramen för detta program ska

så långt som möjligt beakta alla fyra horisontella kriterierna. Förvaltande myndighet ska bistå i detta arbete.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och kräver såväl lokala, regionala, nationella som globala lösningar för att minska ytterligare klimatpåverkan och för att anpassa samhället till ett förändrat klimat.

En viktig del handlar om att arbeta för en grönare tillväxt. Enligt OECD:s definition innebär grön tillväxt en tillväxt som sker inom ramen för vad ekosystemen tål och som säkerställer att naturtillgångar fortsätter att ge de varor och tjänster som vårt välbefinnande beror på. Detta är också i linje med FN:s definition av en grön ekonomi – en ekonomi som har förmågan att skapa resurser som ökar det mänskliga välbefinnandet och den sociala rättvisan samtidigt som miljörisker och användandet av ändliga resurser reduceras.

Inom näringslivet krävs såväl strukturella förändringar som ökad resurseffektivitet, dvs. minskad användning av energi, råvaror och ekosystemresurser, för att uppnå en grön ekonomi. Det är regeringens övertygelse att klimat-, miljö- och energitmaningarna utgör en möjlighet för teknik-, varu- och tjänsteutveckling i alla branscher. Affärsmöjligheter skapas för svenska företag i och med den växande globala efterfrågan på hållbara och resurseffektiva varor och tjänster.

Omställningen till en grön ekonomi innebär utveckling av hållbara varor, tjänster och produktionssystem, och kan därigenom minska miljöpåverkan regionalt, nationellt och globalt. Omställningen kan även bidra till en miljödriven näringslivsutveckling i alla branscher och därmed ökat företagande, exportmöjligheter och sysselsättning i både stads- och landsbygdsregioner. Det är därför viktigt att främja utvecklingen av mikro- och småföretag som vill ställa om till ett hållbart företagande och även ser det som en konkurrensfördel.

11.2 Likabehandling, icke-diskriminering och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Likabehandling och icke-diskriminering

Frihet från diskriminering är en mänsklig rättighet. I svensk lagstiftning finns skydd mot diskriminering som har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

Såväl aktuell forskning som rapporter från Diskrimineringsombudsmannen (DO) visar att diskriminering förekommer inom olika samhällsområden, inte minst i arbetslivet. Forskning visar att aspekter som till exempel ålder och etnisk tillhörighet påverkar individens möjligheter att kallas till anställningsintervju eller att få ett arbete. Diskriminering medför att kompetens inte tas tillvara. Samtidigt förlängs tiden i arbetslöshet för vissa kvinnor och män, medan andra tvingas ta arbeten under sin kvalifikationsnivå.

Den direkta, individuella, diskrimineringen är ett hinder för att uppnå målet om lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla. Därtill finns regler, rutiner, normer, vedertagna förhållningssätt och beteenden i institutioner och andra samhällsstrukturer som utgör hinder för olika grupper att uppnå lika rättigheter och möjligheter.

Icke-diskriminering innebär att se människors olikheter som en tillgång, ett verktyg som effektiviserar arbetet för en hållbar tillväxt. Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

En inkluderande lokal och regional tillväxt innebär att invånare – oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, eller ålder – har samma förutsättningar att nå inflytande och få tillgång till tillväxtresurser, dvs. kan medverka och bidra på lika villkor i det lokala och regionala tillväxtarbetet.

För att öka konkurrenskraften tjänar bygder på att ta till vara hela befolkningens innovationsförmåga och entreprenörskap. Statistik visar att utrikes födda i högre utsträckning startar och driver företag, har högre omsättning i företagen och anställer fler än inrikes födda företagare gör. Utrikes födda kan också bidra till näringslivets internationalisering genom kontakter, språkkunskaper och kännedom om affärsmöjligheter i sina ursprungsländer.

Företag och organisationer som vill öka sin innovationsförmåga tjänar också på att rekrytera bredare och skapa en mindre homogen personalstyrka. Regionalt och lokalt arbete för rättvis rekrytering, inklusive att lyfta fram arbetsgivare som aktivt arbetar utifrån ett icke-diskrimineringsperspektiv som ambassadörer, är betydelsefullt. Att synliggöra och utveckla kompetens hos invånare med utländsk bakgrund och därigenom förbättra matchningen på arbetsmarknaden och sänka trösklarna in är också viktigt. Unga i utanförskap är en central målgrupp.

Ett aktivt lokalt och regionalt arbete för integration och icke-diskriminering kan dessutom bidra till hållbar tillväxt genom att öka inflyttningen av utrikes födda med efterfrågad kompetens.

Tillgänglighet

Regeringen har som mål att skapa ett samhälle utan hinder för delaktighet och jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning. Insatserna ska bekämpa diskriminering och ge flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning förutsättningar för självständighet och självbestämmande.

I det konkreta tillgänglighetsarbetet kommer fokus att behöva ligga på att identifiera och undanröja hinder som möjliggör för personer med olika funktionsnedsättningar att kunna bli delaktiga i arbetslivet. Därigenom kan Sverige stärka kompetensen inom arbetsmarknaden och få ett större arbetskraftsdeltagande. Insatser som förändrar och breddar arbetsmarknaden för att kunna rymma fler är också nyckeln till en hållbar samhällsutveckling som skapar inkludering, delaktighet och tillväxt.

Tillgänglighetsarbetet kan förändra och bredda arbetsmarknaden och på så sätt stärka övergången till arbetslivet för personer med svag förankring på grund av längre tids sjukdom eller funktionsnedsättning. Ett inkluderande arbetsliv handlar i grunden om hur enskilda arbetsplatser är utformade och hur arbetet bedrivs och är organiserat. Arbetslivet behöver utvecklas för att bättre kunna dra nytta av och ta till vara människors vilja och förmåga att arbeta. För detta behövs stödsystem och incitament, men också kunskap och metodutveckling.

11.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det vill säga ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare, delta i beslutsfattande, utbildning och betalt arbete samt ta samma ansvar för hemarbetet.

När kvinnor och män delar makt och inflytande i alla delar av samhällslivet skapas ett mer rättvist och demokratiskt samhälle.

Några huvudskäl till varför ökad jämställdhet kan leda till hållbar tillväxt är att:

- Humankapitalet används effektivare om arbetsmarknaden är jämställd och mindre könssegregerad. Detta innebär bland annat att både kvinnors och mäns kunskap, kompetens och entreprenörskap utnyttjas optimalt, vi får fler företag och bättre matchning.
- Ökad jämställdhet i regionens styrning och utveckling ökar det regionala kapitalet och delaktigheten vilket kan bidra till hållbar tillväxt genom att attrahera inflyttning och motverka utflyttning. Något som också är centralt för arbetsmarknadens kompetensförsörjning.
- Jämställdhet förbättrar företags och organisationers innovationsförmåga, bland annat genom att arbetet blir effektivare om både kvinnor och män deltar i ledning, planering och genomförande.
- Utvärderingar visar på behov av att operationalisera de horisontella kriterierna till konkreta aktiviteter och mål (kopplade till regionala utmaningar) i projekten inom programmet.
- Kunskap om hur de fyra horisontella kriterierna ska integreras i framtagande, mål och genomförande av projekt är central. Kriterierna ska användas som hävstänger för att nå bättre resultat i projekten, dvs. öka möjligheten att lösa de lokala problem som projekten aviserar och bidra till hållbar tillväxt. Samtliga projekt inom ramen för respektive utvecklingsstrategi ska beakta samtliga horisontella kriterier som gäller respektive fond. Förvaltande myndighet ska bistå i detta arbete.
- Jämställdhet och jämställdhetsintegrering ska ingå och stöttas vid förberedelser och genomförandet av programmet, liksom i uppföljning, rapportering och utvärdering. I utvecklingsstrategin ska det tydligt framgå hur LAG avser att säkerställa att resurser används på ett jämställt sätt. Den statistik som samlas in ska så långt det är möjligt vara uppdelat på kön. Utöver det ska all information jämställdhetsintegreras. Det kan handla om hur texter formuleras, bilder väljs ut och vilka kanaler som används.

12 Separata delar

12.1 Relevanta parter som deltar i utarbetandet av programmet

Landsbygdsdepartementet

Jordbruksverket

Tillväxtverket

ESF-rådet

Näringsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet

Remissmöte genomfört av Landsbygdsdepartementet